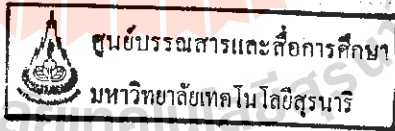

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองสรวง

นางสาวดวงกมล เทียนปรุ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545
ISBN.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(อาจารย์ออลิษา รักษาชด)

กรรมการสอบ

.....

(อาจารย์ออลิษา รักษาชด)

.....

(อาจารย์อิสรา ประมุลสุข)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

18 ต.ค. 2545

ดวงกลม เทียนปฐู : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ อลิษา รัชชาชด , 74 หน้า

ISBM

สารนิพนธ์ ฉบับนี้ได้ทำการศึกษา และประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2545

วัตถุประสงค์ในการวิจัยมี 5 ข้อ คือ 1. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1 ว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด 2. ชุมชนบ้านหนองสรวง หมู่ 1 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้มากน้อยเพียงใด 3. ชุมชนบ้านหนองสรวง หมู่ 1 สามารถนำเงินจากกองทุนหมู่บ้านมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างสวัสดิการให้กับชุมชนได้หรือไม่ 4. เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริม และขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายของโครงการว่ามีอะไรบ้าง 5 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ผลการประเมินหน่วยระบบ A พบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจสนใจและให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านโดยมีสมาชิก 169 ราย มีคณะกรรมการ 15 คน ผู้ชาย 7 คน ผู้หญิง 8 คน ได้รับอนุมัติเงินกู้ 110 ราย เป็นเงิน 929,000 บาท ยอดเงินคงเหลือ 71,000 บาท มียอดเงินตั้งจะ 50,700.38 บาท

ผลการประเมินหน่วยระบบ B ผู้กู้ทุกรายนำเงินไปลงทุนในอาชีพเดิมของผู้กู้ที่ทำอยู่ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และผู้กู้ทุกรายนำเงินไปลงทุนตรงตามวัตถุประสงค์ที่เสนอโครงการไปทำให้เกิดการเพิ่มรายได้ และการสร้างงานในชุมชน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา...ดวงกลม เทียนปฐู.....
ลายชื่อชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านการวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ อติชา รักษาชด อาจารย์ที่ปรึกษาบัณฑิตอาสา ตำบลหนองสรวง
  - คุณ ชัชฎาพร ราชวงษ์ อาจารย์ผู้ช่วยบัณฑิตอาสา ตำบลหนองสรวง
  - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, รองศาสตราจารย์ ดร. ไทย ทิพย์สุวรรณ, อาจารย์ ดร. มัลลิกา สังข์สนิท, อาจารย์ ดร. สุนิทยา เกื่อนนาดี, อาจารย์รัชฎาพร วิสุธรากร , อาจารย์ ชนิศา สุกแสงปัญญา, อาจารย์ วัลลพ สุปัญญาโชติกุล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ปรึกษา ด้านวิชาการ
  - นายอำเภอ , ปลัดอาวุโส , พัฒนาการ , เกษตรอำเภอ อำเภอขามทะเลสอ ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลต่าง ๆ
  - กำนัน , องค์การบริหารส่วนตำบล , ผู้ใหญ่บ้าน , ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน , คณะกรรมการกองทุนตำบลหนองสรวงทุกท่าน ที่ให้ข้อมูล , สถานที่และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
  - ชาวบ้านโคกพัฒนาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือทุก ๆ ด้าน
- ท้ายนี้ขอกราบขอพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ดวงกมล เทียนปรุ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญรูปภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	6
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	8
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	11
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพพ์โมเดล	13
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	15
9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ (ถ้ามี)	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	27
7. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	28
8. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	32
9. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	33
10. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	36
11. ตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น	42
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	47
5. ผลการประเมินบริบทชุมชน	47
6. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	53
7. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	60
8. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	61
9. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	63
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	64
6. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	64
7. วิธีดำเนินการ	64
8. ผลการดำเนินการ	65
9. อภิปรายผล	68
10. ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	ซ
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	ญ
ภาคผนวก ข.	ฎ
ภาคผนวก ค.	ฏ

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม	14
2	ความคิดพื้นฐานทางการประเมินสตัฟเฟิลบีม	15

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงองค์ประกอบการประเมินภายในกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ “ชีพท์โมเดล”	2
2	รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	23
3	แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A	27
4	แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B	30
5	การเกิดกองทุน	32
6	ระดับบริหารกองทุน	33
7	การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	34
8	การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	34
9	ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น	35
10	ความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้กู้	36
11	ปัจจัยทางตรงที่ส่งผลดีในการดำเนินเกี่ยวกับกองทุน	37
12	ปัจจัยทางอ้อมที่ก่อให้เกิดปัญหา	37
13	การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยกลุ่มองค์กร	38
14	ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด	39
15	ความเข้มแข็งของชุมชนที่สนใจของประชาชนในหมู่บ้านที่บัณฑิตรับฝึชชอบ	40
16	แสดงผลการชำระเงิน	47
17	ฐานะทุนสำรองทางการเงิน	48
18	แสดงจำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ประถม และมัธยม	54
19	แสดงจำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	55
20	แสดงจำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	56
21	รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	60
22	รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชุดใหม่	61

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากความไม่เท่าเทียมกันในสังคมจึงก่อให้เกิดความยากจนในสังคมขึ้นมา ณ ที่นี้จะเน้นถึงความแตกต่างกันระหว่างคนในจังหวัดและคนในชุมชน ความไม่เท่าเทียมกันตรงจุดนี้ก็หมายถึงการใช้ชีวิตแบบตามมีตามเกิดกับความพร้อมในสังคมไทย ในชนบทที่มีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกับสังคมในเมือง การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่มีความรักและความช่วยเหลือต่อกันของคนในชนบท เพราะฉะนั้นจึงมีการขยายโอกาสให้กับคนในชนบทที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมและการพัฒนาตัวเองให้เติบโตทัดเทียม รวมถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนในชนบท

ความยากจนของประชาชนในชนบทเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดทำให้รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญ โดยสนับสนุนเงินกองทุน 1 ล้านบาท เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อหมุนเวียนช่วยสร้างรายได้สร้างงานให้ชุมชนมีงานทำมีรายได้ ช่วยลดความยากจนของตนเองและของชุมชนนำเงินจำนวนนี้มาช่วยลดปัญหาการขาดทุน เป็นแหล่งเงินที่ช่วยฟื้นฟูอาชีพเสริมหลังจากเสร็จสิ้นอาชีพหลัก ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักอย่างเดียว คือ เกษตรกรรม ยังไม่ได้มีการพัฒนาอาชีพเพิ่มเติมปัญหาหลักก็มาจากเงินทุนไม่เพียงพอ บางครอบครัวถึงกับหมดหนทางเพราะขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพเสริม

เมื่อมีโครงการนี้ขึ้นมา โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อที่จะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นจะยั่งยืนและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ จึงจะต้องมีการประเมินเพื่อต้องการทราบความเป็นไปของโครงการว่าสามารถพึ่งพาตนเองได้ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของคนในชุมชนไปได้ไกลและความอยู่รอดของเงินกองทุน

วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

1. เพื่อต้องการทราบกระบวนการการทำงานของกองทุนหมู่บ้านของบ้านหนองสรวง หมู่ 1 ว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2. ชุมชนบ้านหนองสรวง หมู่ 1 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้มากน้อยเพียงใด
3. ชุมชนบ้านหนองสรวง หมู่ 1 สามารถนำเงินจากกองทุนหมู่บ้านมาพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ และสร้างสวัสดิการให้กับชุมชนได้หรือไม่
4. เพื่อทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของโครงการว่ามีอะไรบ้าง
5. เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างไร

กรอบความคิดทางทฤษฎี

ต้นแบบของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะมีแนวความคิดของทฤษฎีระบบ ความหมายของคำว่า ทฤษฎี มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ความคิดจากหลาย ๆ ความคิดที่พอจะสรุปออกมาได้ ทฤษฎีน่าจะเป็นความหมายเชิงเหตุและผล เป็นคำนิยามบอกความหมายคำเชื่อมโยงประเด็นสำคัญ ๆ ออกมา ทฤษฎีระบบ เรียกอีกอย่างว่า “ซิฟท์โมเดล” คำว่าซิฟท์โมเดล เขียนเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า Cipp Model แต่ละตัวจะมีความหมายแตกต่างออกจากกัน

C	ย่อมาจาก	Context	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

การประเมินแบบที่เป็นการประเมินแบบหาข้อเท็จจริง เป็นการประเมินแผนงาน การทำงานและกระบวนการทำงานรวมไปถึงการประเมินผลผลิตที่ได้จากการเข้าไปถึงพื้นที่

องค์ประกอบบทประเมิน				
หน่วยการประเมิน	C	I	P	
ระดับหมู่บ้าน	<p>C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4 = วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C6 = ผู้มีชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>C7 = โครงการพัฒนาที่ผ่านมา</p> <p>C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง (ปรัชญา วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์การประเมิน ความพร้อม ระเบียบต่าง ๆ ...)</p> <p>I2 = การประเมินขั้นพื้นฐาน (ระดับประเภท/ระดับจังหวัด / ระดับอำเภอ)</p> <p>I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ</p> <p>I4 = คณะกรรมการกองทุน (การได้มา, คุณสมบัติ)</p> <p>I5 = การเตรียมความพร้อม / สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุนและชาวบ้าน</p> <p>I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I7 = เงินทุนสะสมอื่น ๆ ตามระเบียบฯ หมวด 6 ข้อ 23 (2-18)</p> <p>I8 = บัญชีคัดกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>P1 = การจัดทำระเบียบกองทุน(ทุก ระเบียบ)</p> <p>P2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน</p> <p>P3 = ระบบบัญชีกองทุน</p> <p>P4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <p>PC4.1 = การรับสมัคร</p> <p>PC4.2 = การหมดสภาพ</p> <p>PC4.3 = ประเภทสมาชิก</p> <p>PC4.4 การทำทะเบียนสมาชิก</p> <p>PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับกองทุน</p> <p>PC5.1 = ขั้นตอนการขอดี</p> <p>PC5.2 = การคัดเลือกผู้ได้</p> <p>PC5.3 = การโอนเงินให้ผู้ได้</p> <p>PC5.4 = การรับชำระหนี้</p> <p>PC6 = การส่งเสริมการใช้เงินผู้ได้</p> <p>PC6.1 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ</p> <p>PC6.2 = การช่วยเหลือตลาด</p>	<p>P</p> <p>PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน</p> <p>PD2 = จำนวนผู้ได้เงินผู้ได้</p> <p>PD3 = ยอดเงินที่ให้ผู้ได้</p> <p>PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินผู้ได้ตามกำหนด</p> <p>PD5 = ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด</p> <p>PD6 = กองทุนสะสม (ความเคลื่อนไหว) ณ เดือนสิงหาคม</p> <p>PD7 = การใช้จ่ายเงินผู้ได้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>PD8 = ทิศนคติของชุมชนต่อกองทุน (กรรมการ, กิจกรรมฯ) ต่อปีขอจัดกองทุน</p> <p>PD9 = การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้</p> <p>PD10 = การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง</p> <p>PD11 = ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบบทประเมินภายในกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ “ซีพีโมเดล”
ที่มา : หนังสือนวัตกรรมกรรมการเรียนการสอนชุดวิชาการวิจัยชุมชน

องค์ประกอบของการประเมิน				
หน่วยการประเมิน	C	I	P	
ระดับหมู่บ้าน	<p>C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4 = วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและกฎมูมัติ</p> <p>C7 = ใ้ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและกฎมูมัติ</p> <p>C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง (ปรัชญา วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์การประเมิน ความพร้อม ระดับปัญหา ฯลฯ)</p> <p>I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/ระดับจังหวัด / ระดับอำเภอ)</p> <p>I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ</p> <p>I4 = คณะกรรมการกองทุน (การได้มา, คุณสมบัติ)</p> <p>I5 = การเตรียมความพร้อม / สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุนและชาวบ้าน</p> <p>I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I7 = เงินทุนสะสมอื่น ๆ ตามระเบียบฯ หมวด 6 ข้อ 23 (2-18)</p> <p>I8 = บัญชีกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน(ทุกระเบียบ)</p> <p>PC2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน</p> <p>PC3 = ระบบบัญชีกองทุน</p> <p>PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <p>PC4.1 = การรับสมัคร</p> <p>PC4.2 = การหมดสภาพ</p> <p>PC4.3 = ประเภทสมาชิก</p> <p>PC4.4 = การทำทะเบียนสมาชิก</p> <p>PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน</p> <p>PC5.1 = ขั้นตอนการขอกู้</p> <p>PC5.2 = การคัดเลือกผู้กู้</p> <p>PC5.3 = การโอนเงินให้ผู้กู้</p> <p>PC5.4 = การรับชำระหนี้</p> <p>PC6 = การส่งเสริมการใช้เงินผู้กู้</p> <p>PC6.1 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ</p> <p>PC6.2 = การช่วยเหลือตลาด</p>	<p>P</p> <p>PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน</p> <p>PD2 = จำนวนผู้ได้เงินผู้</p> <p>PD3 = ยอดเงินที่ให้ไว้</p> <p>PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด</p> <p>PD5 = ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด</p> <p>PD6 = กองทุนสะสม (ความเคลื่อนไหว)</p> <p>ณ เดือนถึงหาคม</p> <p>PD7 = การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>PD8 = ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน (กรรมการ, กิจกรรมฯ) ความเป็นเลิศกองทุน</p> <p>PD9 = การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้</p> <p>PD10 = การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง</p> <p>PD11 = ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบของการประเมินภายในกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ “ซีพีพีโมเดล”

ที่มา : หนังสือชุดการเรียนรู้การสอนชุดวิชาการวิจัยชุมชน

วิธีดำเนินการ

1. ทำการศึกษาบริบทโดยรวมของหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติภาคสนาม
2. กำหนดปัญหาหลักและศึกษาพื้นที่เป้าหมายของ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองสรวง หมู่ 1
4. ใช้ชีพีชีพอโมเดลวิเคราะห์ชุมชนและกองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรในการเก็บข้อมูล
5. ประมวลวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลและเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเภทนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
6. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบรายงาน บร.1 – บร. 12 และใช้การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านของบ้านหนองสรวง หมู่ 1 ว่าบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ
2. ได้ทราบถึงชุมชนบ้านหนองสรวง หมู่ 1 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ทราบถึงกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองสรวง หมู่ 1 สามารถนำเงินมาพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างสวัสดิการให้กับชุมชนได้
4. ได้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายของโครงการ
5. ได้ทราบถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการของรัฐบาล มีนโยบายแบบเร่งด่วน ได้แถลงต่อที่ประชุมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้นมาเพื่อเป็นการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนในชนบท การสร้างและพัฒนาความคิด การแก้ปัญหา และกระตุ้นศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจในชุมชน ซึ่งเป็นระดับฐานรากและต่อไปจะเป็นสังคมระดับสูงขึ้นไป

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยให้เงินจำนวน 1,000,000 บาท นำมาช่วยเหลือกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก คือ ชุมชน พร้อมทั้งเสริมสร้างและจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุน เพื่อหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านโดยไม่ต้องไปพึ่งเงินนายทุนนอกระบบ

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

องค์ประกอบที่จะทำให้นโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จได้

1. การจัดการ การจัดสรรเงิน
2. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชน
3. สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
4. การจัดระเบียบและข้อบังคับ
5. การบริหาร การจัดการด้านความรู้และการส่งเสริม
6. การติดตามผลที่ได้รับ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
7. นำตัวชี้วัดที่มีคุณภาพมาบริหาร

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ และสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีหลักการส่งเสริมความรู้
3. เป็นแหล่งเงินทุนของหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยไม่ต้องพึ่งพานายทุน และเงินต่างระบบ
4. พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และการบรรเทาความเดือดร้อน รวมถึงการจัดสร้างสวัสดิการในหมู่บ้านของตนเอง
5. คนในท้องถิ่นสามารถนำความรู้ที่ได้มาบริหารจัดการกองทุน

1.4 ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 เป็นระเบียบที่ว่าด้วยระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บอกรายละเอียดและความหมายของแต่ละคำ เช่น กองทุน ชุมชนเมือง คณะกรรมการรวมถึงคณะอนุกรรมการและระเบียบต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 9 หมวด หมวดที่ 1 จะเป็นการกล่าวเกี่ยวกับหมวดทั่วไปของหมู่บ้านและกองทุน หมวดที่ 2 เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะกล่าวถึงความพร้อม ผลประโยชน์ที่จะได้รับ หมวดที่ 3 ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารจัดการการเงิน จัดตั้งคณะทำงาน ปรับปรุง แก้ไขข้อระเบียบต่าง ๆ หมวดที่ 4 ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนในระดับจังหวัดให้ช่วยประสานงานและติดตามการตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน หมวดที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการ คุณสมบัติของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุน หมวดที่ 6 ลักษณะของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนและขั้นตอนการจัดตั้งกองทุน หมวดที่ 7 การกู้ยืมเงินและการเขียนใบขอผู้รวมถึงการอนุมัติวงเงินกู้ หมวดที่ 8 การทำบัญชี การตรวจสอบและการจัดสรรกำไรที่ได้จากเงินกองทุน หมวดที่ 9 บทเฉพาะกาล และเรียกการประชุมและกำหนดส่ง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ว่าด้วยเรื่อง ความเป็นมาของกองทุน เมื่อเงินตกลงมาแล้วจะเตรียมความพร้อมอย่างไร บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ ระเบียบข้อบังคับ การยื่นโครงการต่อคณะกรรมการในระดับสูง รวมถึงเมื่อทำโครงการเสนอไปแล้วไม่ผ่านต่อคณะกรรมการจะทำอย่างไร

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 มีทั้งหมด 2 หมวด

หมวดที่ 1 เกี่ยวกับระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งก่อตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยในการออม เสียสละ มีความเอื้ออาทร และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่สมาชิกทั้งหลาย จึงจัดตั้งเป็นระเบียบขึ้นมา มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
2. ที่ตั้งของกองทุน
3. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง
4. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน
5. คุณสมบัติของสมาชิก
6. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
7. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
8. การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า
9. มูลค่าหุ้น
10. วิธีการชำระหุ้น
11. เงินฝากสั่งจะ
12. การฝากเงินของสมาชิก
13. การเลือกตั้งคณะกรรมการ
14. คุณสมบัติของคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
15. อัตราดอกเบี้ย การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

หมวดที่ 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดระบบการชี้แจงความหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ หลักการจัดสรรเงิน การเตรียมความพร้อม การสร้างจิตสำนึก และกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันของหมู่บ้านและชุมชน รวมไปถึงคุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรทำอย่างไรเมื่อไม่ผ่านการประเมินความพร้อม

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การคัดเลือกกรรมการของกองทุนหมู่บ้านผ่านและชุมชนเมืองมีความสำคัญมากในการบริหารงานและเป็นที่ยอมรับ เป็นที่นับถือของสมาชิกในบ้านรวมถึงการไว้วางใจให้มาเป็นตัวแทนเพื่อแสดงความคิด แสดงความกล้าหาญ กล้าแสดงออกเพื่อเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน จากการเลือกตั้งคณะกรรมการจะเป็นไปตามระเบียบที่ตั้งไว้ คือ จัดเวทีประชาคมภายในหมู่บ้าน เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบที่ตั้งไว้ของคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

- เรียกประชุมหมู่บ้าน โดยจะมีจำนวนของครัวเรือนในจำนวนสามในสี่ของหมู่บ้าน
- กำหนดการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยดูจากพื้นฐานความรู้และความสามารถ

คุณสมบัติของคณะกรรมการที่จะเป็นตัวแทนในการบริหารกองทุน ซึ่งเป็นไปตามการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คือ

(1) เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

(2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนไม่คิดการพัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษหรือการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

(7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วัตถุประสงค์ของการขอทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในทุกด้านของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามความเป็นจริง สำหรับความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านต่าง ๆ

1. การสร้างกระบวนการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกร่วมกันโดยที่

- สร้างจิตสำนึกของคนในหมู่บ้านช่วยกันบริหารจัดการเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและคนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย แนวทาง และวิธีการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
- ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน ให้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ รับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันคิดตามผลประโยชน์และตรวจสอบตลอดจนร่วมกันบริหารกองทุนให้ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2. เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

- จัดเวทีประชาคมชาวบ้าน เพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- การจัดเวทีประชาคมในครั้งนี้จะต้องมีจำนวนครัวเรือนสามในสี่ของหมู่บ้าน
- ร่วมกันกำหนดวิธีทางและดำเนินการเลือก
- เลือกคณะกรรมการกองทุนในระยะเวลาที่หมู่บ้านกำหนดไว้
- เลือกสรรบุคลากรที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะและคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด ไม่เลือกบุคลากรที่ต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

3. จัดทำระเบียบข้อบังคับ

เพื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว สมาชิกในหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์รวมถึงวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน โดยมีประเด็นหลักเกณฑ์ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดคือ

- วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท ถ้าต้องการวงเงินเกินสองหมื่นต้องได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการ

- ระยะเวลาในการชำระเงินกู้ต้องไม่เกินหนึ่งปี
- ประเด็นอื่น ๆ เห็นควรแก่คณะกรรมการจะกำหนดขึ้นมา

4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อจัดทำระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ รวมถึงวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน ตามที่สมาชิกและคณะกรรมการร่วมกันกำหนดขึ้นมา เช่น

- การรับสมาชิก
- การระดมทุน
- การจัดทำระบบบัญชี
- การจัดระบบตรวจสอบ
- การมอบหมายภารกิจ และความรับผิดชอบของกรรมการ
- อื่น ๆ ตามที่กำหนดขึ้น

5. การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยมีขั้นตอนดังนี้

- การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง โดยจัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2

- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- เปิดบัญชีกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งขึ้น มีดังนี้

1. ที่ตั้งกองทุน เลขที่ 122 หมู่ 1 ต.หนองสรวง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา
2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
3. แหล่งที่มาของกองทุน

4. คุณสมบัติของสมาชิก .
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
6. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
7. การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า มูลค่าหุ้นแต่ละหุ้น วิธีการชำระค่าหุ้น
8. เงินฝากตั้งจะ

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีข้อสำคัญดังนี้

1. ต้องสมัครเป็นสมาชิกแล้ว
2. พิจารณาตามโครงการที่เสนอมา และต้องดำเนินการตามความเป็นจริง
3. ต้องเป็นผู้ขยันหมั่นเพียร ประพฤติตนเป็นคนดีไม่คิดการพนันหรือติดยาเสพติด
4. ต้องรับทราบและยอมรับ กฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน
5. การพิจารณาเงินกู้ หรือเหตุฉุกเฉินตามความจำเป็น

กรณีกองทุนหมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
2. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและต้องอาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน
3. มีเงินฝากตั้งจะและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน
4. เป็นผู้ที่มิมีนิสัยอันดองาม มีความรู้ความเข้าใจเห็นชอบด้วยหลักของกองทุนและสนใจเข้าร่วมในกิจการของกองทุน
5. เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนและคณะกรรมการ ได้มีมติให้เข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้
6. อดทน เสียสละ เห็นประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
7. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย และไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน รวมทั้งประพฤติตนตามหลักของศาสนาและยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล “สติฟเฟิลบีม” ได้ให้ความหมายของการประเมินค่า เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ แบบจำลองไม่เพียงแต่ประเมินว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชม แบบจำลองชีพพีโมเดลจะประเมินในด้าน

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ โดยจะดูว่าข้อมูลจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ส่วนใหญ่จะประเมินในส่วนต่าง ๆ คือ

1. ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้

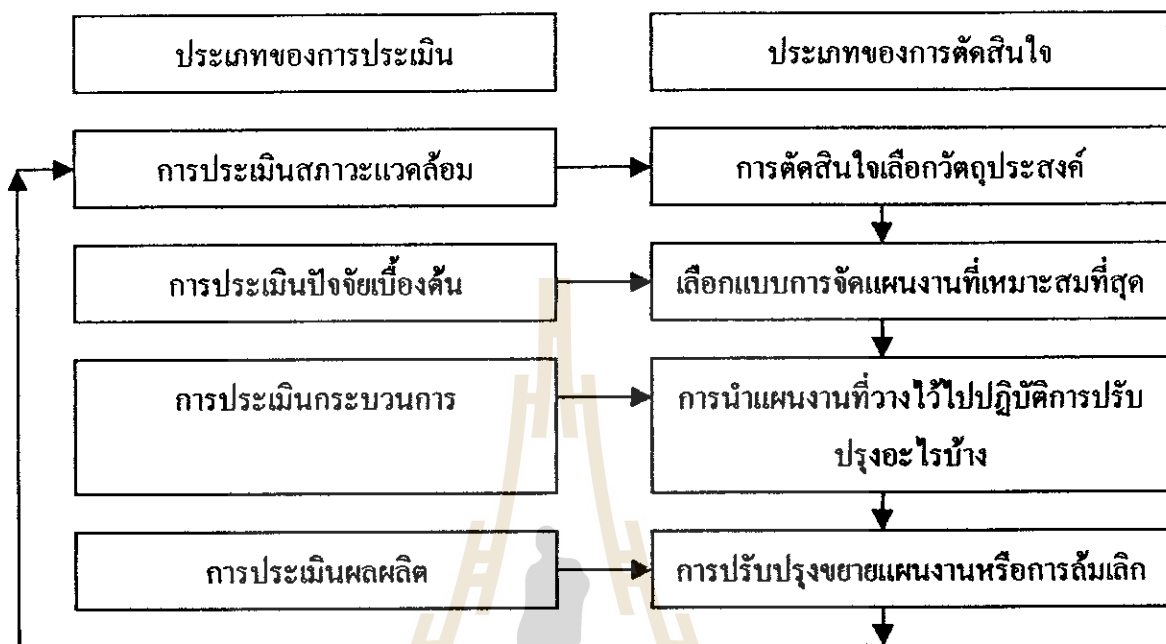
การตั้งคำถามมีหลากหลายรูปแบบ เช่น วัตถุประสงค์จะกำหนดวิธีดำเนินการได้หรือไม่ และจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ วิธีการกำหนดไว้จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จะดำเนินการกับวิธีที่เลือกได้อย่างไร

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการคือ

1. เนื้อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมตัวการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่จำเป็นต้องสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น ยังมีความจำเป็นในระหว่างปฏิบัติตามโครงการ

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทของการประเมินและประเภทของการตัดสินใจในแบบจำลองชีพชีโมเดล

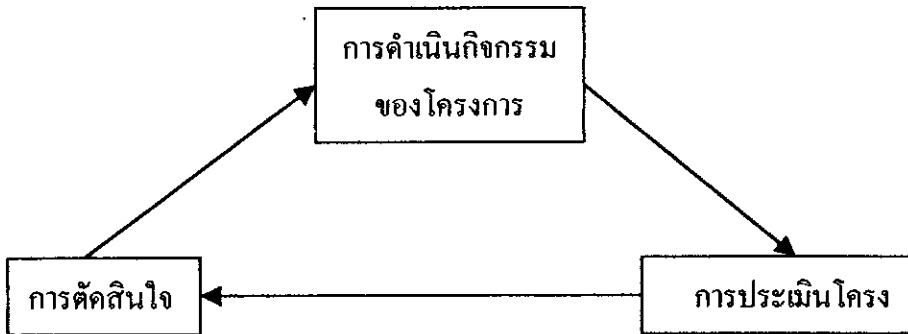
รูปภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม
ที่มา : สมหวัง นิธิยานิวัฒน์, 2525.

รูปแบบการประเมินแบบชีพชีโมเดล (CIPP Model)

ยาวคี ราชชัยวิบูลย์ศรี (2538 : 36) ได้กล่าวถึงลักษณะรูปแบบการประเมินแบบชีพชีโมเดล ได้ว่า “การประเมิน” คือ กระบวนการของการระบุหรือกำหนด ข้อมูลที่ต้องการรวมถึง การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจ

การประเมินแบบชีพชีโมเดล “ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา”

(2545: 89 – 90) แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพชีของสตัฟเฟิลบีม (stufflebean's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ

รูปภาพที่ 2 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตีฟเฟิลบีม

สตีฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหารและสตีฟเฟิลบีม

ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มีของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP Model)

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่รัฐบาลดำเนินการเพื่อสนับสนุนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติโดยการจ้างงานบัณฑิตที่ว่างงานจำนวน 74,881 คน จากกระบวนการคัดเลือกอาจได้บัณฑิตไม่ครบ 100%

บัณฑิตอาสาที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยผ่านกระบวนการการศึกษาโดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยการปฏิบัติงานจริงใน

พื้นที่มอบหมาย 80% และศึกษาในห้องเรียน 20% โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การวิจัยและประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษابัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูล ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 74,881 กองทุน
2. ให้บัณฑิต ได้ยกระดับฐานะการศึกษา และมีศักยภาพด้านบริหารโครงการ จำนวน 74,881 คน
3. มีรายงานผลความก้าวหน้า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุน รวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

แผนการดำเนินงาน

1. ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
2. จัดทำหลักสูตร “การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
3. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและคณะกรรมการระดับจังหวัด
4. นักศึกษาผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการปฏิบัติงาน

ระยะเวลาดำเนินงาน : 1 ปี

การบริหารจัดการผลการติดตามประเมินผล

1. คັນี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

1. จำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
2. จำนวนบัณฑิตที่ว่างงาน มีรายได้
3. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตร

บัณฑิต สาขาการบริหารจัดการ โครงการ

4. จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. กลไกการติดตามประเมินผล

1. มีคณาจารย์ติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ

3. ผลประ โยชน์ของโครงการ

1. บัณฑิตที่ว่างงาน จำนวน 74,881 คน จะได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 จากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ

2. ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ คือ ผู้สำเร็จการฝึกอบรม ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียน มีการเรียนรู้ ปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่

3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มี

9. เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มีผู้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้
ปารีชาติ วลัยเสถียร (เอกสารประกอบการศึกษาวิชา สค. 651 : ทฤษฎีและหลักการ พัฒนาชุมชน สาขาพัฒนาชุมชน 2542 : 138 – 139) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ และการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การคิด

ตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

ไพรัตน์ เศษรินทร์ (การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา 2527 : 6-7) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการพัฒนา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน นอกจากนั้น หลักจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานร่วมกัน และปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้ว ยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นไปโดยทางอ้อม คือ ผ่านกรรมการที่เป็นฝ่ายบริหารงานของหมู่บ้านหรือเป็นไปโดยตรง คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน

ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

1. เป็นชุมชนเรียนรู้ (Learning Organization)
  - คำนึงตัวตลอดเวลา
  - รู้ข่าว เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
  - เพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นอย่างครอบคลุม ลึก
  - เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
  - ร่วมมือเป็นกลุ่ม
  - เกิดพลังปัญญา พัฒนาชุมชนคนได้
2. เป็นที่รู้จักการจัดการ (Common Management)
  - วางแผน
  - จัดองค์กรการจัดการ เตรียมคน วัสดุ งบประมาณ
  - ปฏิบัติตามแผน

- ประเมินผล .
3. เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ (Spirituality)
    - มีความผูกพันภักดีต่อชุมชน
    - รู้ลึกเป็นเจ้าของ
    - มีผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
    - ชุมชนมีชีวิตจิตใจ
  4. เป็นชุมชนมีสันติภาพ (Peaceful)
    - คนมีสันติสุข
    - มีคุณธรรม
    - มีคุณภาพ
    - มีความสมดุล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
    - มีพลังในการวางแผน

9.3 เครื่องข่ายองค์กรการเรียนรู้

เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ หมายถึง การประสานสัมพันธ์แหล่งความรู้ต่างเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน เช่น ในชุมชนเองอาจจะเป็นบุคคลที่มีความถนัด สันทัดในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่น ๆ

เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ คือ องค์กรชุมชนเข้มแข็งของแต่ละองค์กร โดยตัวของเขาเองซึ่งมีการเคลื่อนไหว เพื่อแก้ปัญหาและพึ่งตนเองภายในกลุ่มเป็นด้านหลัก และต่อมามีการเชื่อมโยงประสานความร่วมมือกันเป็นเครือข่าย และยิ่งกว่านั้นพวกเขายังได้ประสานความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นเครือข่ายระดับอำเภอ จังหวัดและภาคของตน และเมื่อเครือข่ายเกิดความเข้มแข็งก็ขยายตัวออกไปสู่เครือข่ายชุมชนเข้มแข็งประเภทอื่น

9.4 เวทีประชาคม

เวทีประชาคม คือ พื้นที่สาธารณะ (Public Space) หรือสถานที่ที่ผู้คนสามารถมาพบปะรวมตัวกัน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนถกเถียงข้อมูลความคิดเห็น ค่านิยม อุดมการณ์ ปัญหา การแก้ปัญหา การวางแผนงาน และการกระทำหรือปฏิบัติร่วมกัน เพื่อเป็นประโยชน์สาธารณะหรือของชุมชน ทั้งการพูดคุยที่เป็นทางการเช่นเวทีหรือการประชุมของเมืองหรือการพูดคุยที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสนทนาของคนกลุ่มเล็กในศาลาวิัด อาจเป็นการพบปะเป็นครั้งคราว สม่ำเสมอ หรือเมื่อ

มีวิกฤตหรือเหตุการณ์ หรือประเด็นร่วมกันอาจรวมกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร ที่เน้นงานด้านใดด้านหนึ่ง หรือเป็นองค์กรแม่ข่ายหรือองค์กรร่วมที่เชื่อมโยงองค์กรสมาชิก และสมาชิกเข้าหากันเป็นเครือข่าย สิ่งเหล่านี้คือโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ (Civic Infrastructure) ของชุมชน การพบปะในรูปแบบต่าง ๆ หรือองค์กรทุกประเภทข้างต้น เป็นช่องทางสื่อสารซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการร่วมกันตัดสินใจและดำเนินการในกิจกรรมชุมชน

เวทีประชาคม ควรมีบรรยากาศของความร่วมมือในการพูดคุยสื่อสารทำความเข้าใจกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ข้าราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) กับประชาคมธรรมดา โดยมีบรรยากาศที่เป็นมิตร มีสัมพันธภาพ และความเท่าเทียมกัน ไม่จำเป็นที่ทุกฝ่ายจะคิดและทำอะไรเหมือนกันหมด แต่ควรมีความแตกต่างอย่างหลากหลายที่ก่อให้เกิดความกลมกลืนอย่างสมานฉันท์ (Harmony) ซึ่งจะนำไปสู่ความแข็งแกร่งของประชาคม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการของบทนี้ผู้ทำวิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการประเมินโครงการตามหัวข้อหลัก ซึ่งประกอบไปด้วย

- วิธีการประเมินโครงการ
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ตัวแปร และตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
- เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ต.หนองสรวง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

รูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพของการทำสารนิพนธ์ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการศึกษาวิจัยที่ผู้วิจัยได้เข้าไปปฏิบัติงานจริง เป็นการศึกษาวิจัยที่มีรูปแบบเจาะลึกในการหารายละเอียดในหัวข้อและประเด็นที่สำคัญ ๆ ในเชิงลึก โดยข้อมูลที่ได้มาศึกษาในครั้งนี้มาจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และจากการกรอกแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาสรุปเป็นเชิงกรณีของรายตัวของสมาชิกในหมู่บ้าน ข้อสรุปที่ได้นำมาเป็นคำศึกษาต่อไป

รูปแบบการประเมินกรอบแนวคิดตามทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของบ้านหนองสรวง หมู่ 1 ตำบลหนองสรวง รูปแบบที่จะนำมาใช้จะนำต้นแบบทางวิจัยความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า ชิพพ์โมเดล (CIPP MODEL) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายเกี่ยวโยงไปในทางของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีดังนี้ C ย่อมาจาก Context หมายถึง บริบทของหน่วยระบบทางเศรษฐกิจการเมือง

และสังคมของหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 I ย่อมาจาก Input หมายถึง ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ เช่น นโยบายของรัฐและรวมถึงคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน P ย่อมาจาก Process หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบ เช่น การคัดเลือกผู้กู้ การชี้แนะวิธีทำธุรกิจ การทำบัญชี รวมถึงงานต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผน P ย่อมาจาก Product หมายถึง ผลผลิตของหน่วยระบบที่ระบุถึงจำนวนรายที่ได้กู้เงินและแต่ละรายสามารถกู้เงินได้จำนวนเท่าไร

CIPP MODEL ของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มสมาชิกผู้กู้ประกอบด้วย 2 ส่วนย่อย คือ ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A หมายถึง หน่วยระบบการบริหารจัดการแบบการแนะนำส่งเสริมผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ในระบบองค์รวม หน่วยระบบ A มีองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน ได้แก่ I (Input) ปัจจัยนำเข้า คือ นโยบายของรัฐบาลที่มีเงินให้ตำบลละ 1,000,000 บาท มาเป็นทุนในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ให้แก่ครอบครัวลดปัญหาการออกไปทำงานนอกพื้นที่ P (Process) กระบวนการ คือ วิธีจัดตั้งระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านในแต่ละขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การรับสมัคร การเขียนคำขอกู้ การอนุมัติจำนวนเงิน และการไปเปิดบัญชีเพื่อนำเงินเข้าบัญชี O (Output) ผลผลิตของหน่วยระบบ คือ จำนวนสมาชิกผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติจำนวนเงินกู้จากเงินกองทุน 1,000,000 บาท โดยมีหน่วยระบบทุนสะสมเป็นระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้ของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ในระบบองค์รวม หน่วยระบบ B มีองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน ได้แก่ I (Input) ปัจจัยนำเข้า คือ เงินที่กู้มาได้จากกองทุน P (Process) กระบวนการ คือ นำเงินที่กู้ได้มาทำประโยชน์ให้ถูกวิธีตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ O (Output) ผลผลิต คือ รายได้จากการทำกิจกรรมที่เป็นตัวเงิน โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนในแต่ละรายเป็นหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบ BB ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบ A เป็นหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ด้านระบบ B เป็นหน่วยระบบการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย สรุปผลมาได้ว่า หน่วยระบบ B เป็นผู้ให้กู้แก่ระบบ B อาจจะช่วยหาตลาดที่ส่งสินค้า ตลอดจนหาวิธีแนะนำการดำเนินกิจกรรมให้ได้ผลดี ด้านระบบ B เมื่อเริ่มดำเนินกิจกรรมได้ผลดีก็ถึงเวลาส่งเงินสะสมคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้หน่วยระบบของ A

ขอบเขตของการวิจัย วิทยานิพนธ์ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ในการเริ่มต้นทำงานตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 จนถึง 30 กันยายน 2545 เป็นเวลา 10 เดือน ซึ่งพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติภาคสนามในครั้งนี้ถึง 80% นอกเหนือจากการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรของบ้านหนองสรวง หมู่ 1 ตำบลหนองสรวง ประชากรที่ผู้ทำวิจัยได้เลือกมาศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หมายถึง ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านของบ้านหนองสรวง หมู่ 1

กลุ่มที่ 2 หมายถึง สมาชิกผู้กู้ในแต่ละราย

กลุ่มที่ 3 หมายถึง บริบทชุมชน

1) ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 สมาชิกในหมู่บ้านของหน่วยระบบนี้ ได้แก่

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีทั้งหมด 15 คน เป็นผู้ที่ยกย่องให้คำแนะนำให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งคณะกรรมการทั้งหมดนี้จะยกย่องให้คำตัดสินร่วมกันในการที่จะอนุมัติวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกทุกท่านที่เขียน โครงการกู้เงินมาซึ่งจะพิจารณาไปตามความเป็นจริงและสมเหตุสมผล

ตารางที่ 2 รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์และความสามาพิเศษ
นายสุข ภูมิโคกรักษ์	ประธานกองทุนหมู่บ้าน	อดีตกำนันตำบลหนองสรวง (ผู้ใหญ่บ้าน)
นายสนอง โนมขุนทด	รองประธานกองทุนหมู่บ้าน	ปฏิบัติงานในหมู่บ้านและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี
นายสมาน ศรีบัวพันธ์	เหรัญญิก	เป็นบุคคลที่คนในหมู่บ้านนับถือ
นายเชื้อม โนมขุนทด	ผู้ช่วยเหรัญญิก	เป็นผู้สูงอายุที่สมาชิกให้ความนับถือ
นางอำนวย คิคคี	เลขานุการ	เจ้าหน้าที่ทำงานใน อบต.
นางรัชพร คูสันเทียะ	ผู้ช่วยเลขานุการ	อสม. หมู่ 1
นายประดิษฐ์ โนมขุนทด	ประชาสัมพันธ์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นางทองหล่อ โนมขุนทด	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์	ผู้ช่วยอนามัยและ อสม. หมู่ 1
นางนกน้อย โนมขุนทด	ตรวจสอบ	กสม. หมู่ 1
นายเจริญ แลงะบก	ตรวจสอบ	สมาชิก อบต. หนองสรวง หมู่ 1
นางเสงี่ยม ภูมิโคกรักษ์	กรรมการ	ได้รับการไว้วางใจจากสมาชิกในหมู่บ้าน
นางม่วง เจ็ดจันทิก	กรรมการ	ได้รับการไว้วางใจจากสมาชิกในหมู่บ้าน
นางบุญสม โนมขุนทด	กรรมการ	ได้รับการไว้วางใจจากสมาชิกในหมู่บ้าน
นายวิชัย มอญขุนทด	กรรมการ	ได้รับการไว้วางใจจากสมาชิกในหมู่บ้าน
นายบุญช่วย ภูมิโคกรักษ์	กรรมการ	ได้รับการไว้วางใจจากสมาชิกในหมู่บ้าน

ข้อมูลที่ได้มาไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นชอบ การพิจารณาวงเงินกู้ และรวมถึงทัศนคติของสมาชิกกองทุนและไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนเงินกู้ ข้อมูลที่ได้มาจากการไม่ยุติธรรมของการอนุมัติเงินกู้จากให้ไม่ได้เป็นสมาชิกด้านเรื่องเกี่ยวกับนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ข้อมูลที่ได้มาจากคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ ด้านทัศนคติไม่ตรงกันระหว่างผู้ที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของการดำเนินไปตามแนวการขอกู้เงิน ส่วนใหญ่จะไม่พอใจกับการอนุมัติวงเงินกู้เลย

2) สมาชิกผู้กู้แต่ละราย จำนวนเงิน 1,000,000 บาท จะถูกแบ่งกันเป็นส่วนออกเป็น ส่วน ๆ ในแต่ละด้าน โดยที่จัดสรรเงินออกให้เป็น

- ด้านการเกษตร	จำนวนเงิน	834,000 บาท
- ด้านค้าขาย	จำนวนเงิน	40,000 บาท
- อุตสาหกรรมในครอบครัว	จำนวนเงิน	30,000 บาท
- การสร้างงาน	จำนวนเงิน	20,000 บาท

จำนวนรายที่กู้ในด้านต่าง ๆ

ด้านการเกษตรเป็น

- ปลูกพืช	จำนวน 98 ราย เป็นเงิน	689,000 บาท
- เลี้ยงสัตว์	จำนวน 5 ราย เป็นเงิน	100,000 บาท
- ประมง	จำนวน 3 ราย เป็นเงิน	50,000 บาท
ด้านค้าขาย	จำนวน 2 ราย เป็นเงิน	40,000 บาท
อุตสาหกรรมในครอบครัว	จำนวน 1 ราย เป็นเงิน	30,000 บาท
การสร้างงาน	จำนวน 1 ราย เป็นเงิน	20,000 บาท

3) ข้อมูลบริบทชุมชน บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่ที่ปฏิบัติภาคสนามเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอน เพื่อได้ศึกษาถึงข้อมูลที่จะต้องลงไปพื้นที่อย่างแรกเราจะต้องเข้าไปพบปะกับผู้นำที่มีความสำคัญในหมู่บ้านได้แก่

- ผู้นำชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่ ประธานกองทุน และผู้นำฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งผู้นำผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่จะนำข้อมูลที่มีอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ตรงนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อมูลส่วนสำคัญบางส่วนมาได้และอาจจะได้คำแนะนำที่ดี ๆ มาเป็นข้อมูลในการทำงาน

- ประธานกรรมการและคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 จากบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้จะ ได้ข้อมูลที่สำคัญอีกหลายประการ เป็นผู้ที่ท่านให้คำแนะนำได้มากเหมือนกัน การทำวิจัยในกรณีนี้จะ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

- ชาวบ้านภายในหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากทัศนคติที่แตกต่างกัน ประชากรในหมู่บ้านที่มีความรู้และคุณสมบัติ ที่สามารถให้ข้อมูลได้ที่เป็นประโยชน์ในกรณีที่ได้แก่ ประธานกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงชาวบ้านที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก โดยจะใช้เกณฑ์การสุ่มตัวอย่างที่ไม่เหมือนกัน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัด

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไปในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตทั้งในระดับหมู่บ้าน และรายบุคคลในสมาชิกผู้กู้ เป็นหลักสำคัญ โดยมีตัวแปรและตัวชี้วัดดังนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ ตัวชี้วัดของบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับคือ

3.1.1 บริบทระดับประเทศ ได้แก่ สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่น ๆ

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

3.1.2 บริบทระดับท้องถิ่น ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้านและตำบลอื่น ๆ ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นหรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่นประกอบไปด้วย

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ที่มาของหมู่บ้าน ผู้ที่ก่อตั้งกลุ่มแรกเป็นใครมาจากไหน

2. สภาพปัจจุบัน

3. ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

4. ด้านวัฒนธรรม

5. ข้อมูลอื่น ๆ เช่น

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนั้นต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้หนี้ยืมสิน, การตลาดสำหรับผลผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เดิม ๆ ของท้องถิ่น

5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น

5.4 ลักษณะบางประการที่แสดงถึงความไม่เข้มแข็งของท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่นฐาน การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

3.2 ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้านหนองสว่าง หมู่ 1 โครงการกองทุนหมู่บ้านในภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วยหน่วยระบบ A เป็นหน่วยระบบการบริหารจัดการและคอยให้คำแนะนำส่งเสริมสมาชิกผู้กู้ ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อข้างต้น ซึ่งจะประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indication) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วย A นี้คือ

1.1 บริบทระดับประเทศ เป็นตัวชี้วัดบริบทรอบนอกจะเน้นความยากจนของประเทศ การขาดดุลการค้าของประเทศ สภาพแวดล้อมในปัจจุบันของประเทศ ความเดือดร้อน

เป็นหนี้เป็นสินของประชาชน รวมด้านนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม และความอ่อนแอ ความเดือนร้อน ความล่มสลายของชุมชนท้องถิ่น

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ชนกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้ง เข้ามาตั้งถิ่นฐานแล้วทำไมจึงเป็นชื่อของบ้านนี้ เพราะเหตุใดจึงอพยพมาถิ่น อาชีพเดิม การเปลี่ยนแปลงทางด้านสาธารณูปโภคเป็นอย่างไร

- สภาพภูมิประเทศของหมู่บ้าน ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่นอย่างไร

- สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน จำนวนพื้นที่ดินทำกิน อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนประชากร โรงเรียนในหมู่บ้าน จำนวนครู และนักเรียน สถานที่รักษาเมื่อยามเจ็บไข้

- วัฒนธรรมประเพณี จำนวนวัด/โบสถ์ / มัสยิด จำนวนพระ/เณร ประเพณีที่สำคัญ ป่าไม้ แหล่งน้ำ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณูปโภค

- ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ความเข้มแข็งของชุมชน มีความซื่อสัตย์ ความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การยกย่องคนทำความดี โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย

ตารางที่ 3 แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A	ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เกี่ยวกับรายละเอียดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และรายละเอียดของระเบียบกองทุนหมู่บ้านของชุมชนเมือง - การประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาที่มีข่าวสารจะนำมาประชาสัมพันธ์เพื่อให้รู้ข่าวสารของบ้านเมือง - คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน

ตารางที่ (ต่อ) แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A	ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - เงินกองทุน 1 ล้านบาท - เงินที่ผู้กู้ชำระคืน - สมาชิกสมัครขอกู้ - เงินทุนสะสม - บัญชีคอกงทุน
	ตัวชี้วัดกระบวนการประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน - การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน - ระบบบัญชีกองทุน - การรับสมัคร - การคัดเลือกผู้กู้ - การชำระหนี้กองทุน - การแนะนำวิธีทำธุรกิจ - การส่งเสริมการใช้เงินกู้ - การจัดผลประโยชน์ - การตรวจสอบการใช้เงินกู้
	ตัวชี้วัดผลผลิตประกอบไปด้วยตัวแปร
<p>1. ผล โดยตรง (Immediate Result)</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนผู้ได้เงินกู้ - ยอดเงินที่ให้กู้ - จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด - ยอดเงินที่มีการชำระคืน 	

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A	ตัวชี้วัดผลผลิตประกอบไปด้วยตัวแปร
	<p>2. ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้กู้ที่กู้ได้ - กองทุนสะสมของหมู่บ้าน - การใช้จ่ายตรงตามวัตถุประสงค์ - การขยายกิจการของผู้กู้ - การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น <p>3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง - การเข้มแข็งของชุมชนและศักยภาพของกองทุนหมู่บ้าน - ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาดเพิ่มขึ้น - ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

3.3 สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ตัวชี้วัดของหน่วยระบบนี้ คือ หน่วยระบบการดำเนินการของสมาชิกแต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วย B คือ

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น เฉพาะรายบุคคล

- อาชีพเดิม ผลของการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่)

- สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับจำนวน อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา

- สภาพการเป็นอยู่อาศัย มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีอาศัยอยู่กับใคร อย่างไร

- รายได้ของครอบครัว ในแต่ละเดือนมีค่าใช้จ่ายที่เพียงพอหรือต่อรายจ่าย

- หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน จำนวนหนี้สินซึ่งมีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน สาเหตุของการมีหนี้สิน แหล่งเงินทุนนอกระบบจากที่ใด
- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรม

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B	ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ - จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ - วัตถุประสงค์การกู้เงินตาม โครงการ - สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ - ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ - เทคนิควิธีทำงาน - กำลังทำงาน หรือจำนวนแรงงาน
	ตัวชี้วัดกระบวนการประกอบไปด้วยตัวแปร
	<ul style="list-style-type: none"> - การทำกิจกรรมดูวิถี - การหาตลาด - การหาวัตถุดิบที่ดี - การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน - การวิเคราะห์ประเมิน - การหาความรู้เพิ่มเติม
	ตัวชี้วัดผลผลิตประกอบไปด้วยตัวแปร
	<p>1. ผลโดยตรง (Immediate Result)</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายได้ที่เป็นเพิ่มขึ้น - ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ - ได้รับความรู้และประสบการณ์ - มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง - ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B	ตัวชี้วัดผลผลิตประกอบไปด้วยตัวแปร
	<p>2. ผลกระทบทางตรง (Direct Impact)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้กู้ได้ขยายกิจการ - เทคนิคที่ดีในการทำกิจการเนื่องจากได้รับความรู้เพิ่มเติม - รายได้เพิ่มมากขึ้น <p>3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีศักยภาพและความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน - ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเอง - ลดการว่างงานในหมู่บ้าน - การกลับคืนถิ่นของประชาชน - เพิ่มความเข้มแข็งของชุมชน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองสรวง ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้เสนอไปแล้ว และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพท์ โมเดล ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลส่งรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่าง ๆ ของการประเมิน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ที่ประสบความสำเร็จเงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจุบันำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

ตัวแปรและลักษณะของค่าของตัวแปร ตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้กล่าวในหัวข้อวัตถุประสงค์ในบทที่ I ดังนี้

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนอง
สว่าง หมู่ 1 บรรลุเป้าหมายเพียงใดอันได้แก่

1. การเกิดกองทุน

ตารางที่ 5 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1.1 การมีกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากกองทุนเงิน 1 ล้านบาท - เงินกองทุนเดิมสมทบกับกองทุน 1 ล้านบาท
1.2 วัตถุประสงค์ของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการสร้างงาน สร้างรายได้ - มีการพัฒนาอาชีพ - มีสวัสดิการจากเงินกองทุน - เพิ่มความเข้มแข็งของชุมชน
1.3 การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องข้องกับกองทุนให้ความรู้ - ทำความเข้าใจให้แก่สมาชิกกองทุน
1.4 ทักษะคนที่มียอดกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
1.5 ความเข้มแข็งและความอยู่รอดของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือและสมัครเป็นสมาชิกกองทุน - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน - ในหมู่บ้านมีความรักความสามัคคี - ชุมชนมีการตั้งกลุ่มและการตั้งองค์กร
1.6 ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนเงินออมและเงินทุน - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

2. ระดับบริหารกองทุน

ตารางที่ 6 ระดับบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
2.1 ระเบียบการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการ ในการจัดทำระเบียบกองทุน - การบริหารกองทุนเป็นไปตามระเบียบ
2.2 คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบของกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - การบริหารเป็นไปตามระเบียบบริหารกองทุน
2.3 การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประชุมของคณะกรรมการ - การรับสมัครสมาชิก - การระดมทุนเงินฝาก - การรับเงินฝาก - การจัดทำบัญชีเป็นงวดให้ทันต่อปัจจุบัน
2.4 การอนุมัติวงเงินกู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีระเบียบการกู้และการของเงินทุน - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการได้รับเงินกู้ - จำนวนเงินกู้ไม่เพียงพอต่อการกู้ของสมาชิก
2.5 การจัดสรรผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม - ดอกเบี้ยที่ได้จะนำมาเป็นผลประโยชน์อย่างหนึ่ง - ผลประโยชน์ที่ได้รับจากเงินทุนสะสมจะนำมาจัดสรรให้เป็นประโยชน์

3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

ตารางที่ 7 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
3.1 ความเข้าใจในเรื่องการพึ่งพาตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง
3.2 มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้ถึงการพึ่งพาตนเอง - จัดหาความรู้เสริมเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น - นำหลักการพึ่งพาตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
3.3 ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความเข้าใจดีพอเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของสมาชิกผู้กู้

4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตารางที่ 8 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
4.1 การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม	<ul style="list-style-type: none"> - มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านของสมาชิกทุกคน มีโชเงินที่รัฐบาลให้ยืม - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มีโชรรัฐบาลจัดการ

ตารางที่ 8 (ต่อ) การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
4.2 ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน	<ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนีจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

5. ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ 9 ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
5.1 ศักยภาพเดิมของบริบท	<ul style="list-style-type: none"> - อาชีพหลัก อาชีพรองของชาวบ้าน - จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร - สภาพของป่า สภาพของดิน สภาพของหนองน้ำ - สาธารณประโยชน์ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา

ตารางที่ 9 (ต่อ) ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
5.2 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา มี ศักยภาพใน ด้านต่าง ๆ	
1. ทุนด้านการเงิน	- จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
	- จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
2. ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ	- ลักษณะจำนวนประชากร
	- การประกอบอาชีพและสภาพทางภูมิศาสตร์
3. ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	- จำนวนวัด / โบสถ์ / มัสยิด
	- จำนวนพระ / เณร / บาทหลวง
	- การใช้ภาษาพื้นบ้าน
	- ประเพณีที่สำคัญ
	- มีโบราณสถาน – โบราณวัตถุ
	- ความเชื่อด้านต่าง ๆ
4. ทุนทางปัญญา	- จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
	- จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ
	- จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ
	- จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน

6. ความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้กู่

ตารางที่ 10 ความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้กู่

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
6.1 การเกษตร	- จำนวนผู้กู่ในการปลูกพืช จำนวน 98 ราย
	- จำนวนรายในการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 5 ราย
	- จำนวนผู้กู่ในการทำประมง จำนวน 3 ราย
6.2 ค้าขาย	- เป็นร้านค้าขายของเบ็ดเตล็ด จำนวน 2 ราย
6.3 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	- อุตสาหกรรมในครอบครัวใช้แรงงานไม่กี่คน จำนวน 1 ราย

ตารางที่ 10 (ต่อ) ความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้ดูแล

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
6.4 การสร้างงานสร้างอาชีพของกลุ่มองค์กร	- เป็นการแปรรูปผลผลิตสินค้าแปรรูปป๊อ จำนวน 1 ราย

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 เพื่อทราบว่ามีปัจจัยด้านทางตรง และทางอ้อมมีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหรือไม่

1. ปัจจัยทางตรงที่ส่งผลดีในการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

ตารางที่ 11 ปัจจัยทางตรงที่ส่งผลดีในการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1.1 การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- ผู้ที่คอยให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีผู้เห็นด้วยสนับสนุนเพียงใด - จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน - จำนวนทุนสะสมในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
1.2 กองทุนที่มีอยู่เดิมในหมู่บ้าน	
1.3 กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	

2. ปัจจัยทางอ้อมที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตารางที่ 12 ปัจจัยทางอ้อมที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
2.1 มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- สมาชิกผู้ดูแลไม่พอใจต่อการอนุมัติวงเงินกู้ - ไม่ให้ความสำคัญหรือชมเชยสมาชิก - การไม่ลงรอยของประชากรในหมู่บ้าน - การไม่เข้าใจผลที่ออกมา - ไม่ได้ศึกษาถึงการได้มาของจำนวนเงิน 1 ล้านบาท - ไม่เข้าใจว่าเงินจำนวนนี้เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกจริง - จำนวนผู้ที่ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2.2 การไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	

ตารางที่ 12 (ต่อ) ปัจจัยทางอ้อมที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
2.3 ไม่มีเงินกู้พร้อมคอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนผู้กู้ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมคอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน - สมาชิกผู้กู้ไม่เข้าใจเนื่องจากคิดว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาทให้มาใช้ฟรี ๆ - จำนวนสมาชิกผู้กู้ไม่ได้เอาเงินไปใช้การตามเป้าหมายที่เขียนโครงการ

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดกลุ่มองค์กรหรือข่ายการเรียนรู้

ตารางที่ 13 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยกลุ่มองค์กร

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น	- มีองค์กรประกอบอาชีพเสริมขึ้นมา
2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น	- มีการเสริมให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย	- ให้มีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้และการสร้างงาน
4. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ - มีการจำหน่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับตำบลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ตารางที่ 14 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
<p>ความเข้มแข็งของชุมชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคีในชุมชน 2. ความซื่อสัตย์ในชุมชน 3. การยกย่องคนทำความดี 4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5. การหาโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม 6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นรักใคร่ปรองดองกัน 8. มีการรวมตัวแต่งตั้งกลุ่มองค์กร 9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก 10. มีการช่วยเหลือ เด็ก สตรี และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส รวมถึงคนพิการ 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. ชุมชนสามารถแก้ปัญหาโดยมีแบบแผนที่คิดโดยสมาชิก 	<p>- ลักษณะจะเป็นการให้ความคิดเห็นจากการสังเกตการอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน</p>

ตารางที่ 15 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านที่บัณฑิตอาสาสมัครพิจารณา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการร่วมกันประกอบอาชีพ - มีผู้นำชุมชนที่มีความยุติธรรมเข้มแข็งและเป็นกลาง - ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี - มีกองทุนเงิน 1 ล้านบาทให้กู้ยืมอย่างถาวร - มีการช่วยเหลือกันในหมู่บ้าน - การยกย่องบุคคลที่ทำความดี

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การทำวิจัยในครั้งนี้มีตัวช่วยที่เป็นเครื่องมืออย่างดีในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจหมู่บ้าน แผนแม่บทตำบล แผนที่ตำบล แผนที่หมู่บ้าน แบบสอบถาม การสังเกต ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีด้านเกี่ยวข้อง และแบบรายงานการเก็บข้อมูลจาก บร. ต่าง ๆ ได้แก่

แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน) ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่รวบรวมได้แล้ว ซึ่งเรียกว่าข้อมูลมือสอง ได้แก่ กชช 2 ค. จปฐ. แผนที่หมู่บ้าน เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน

แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) เก็บข้อมูลจากหมู่บ้านโดยการสัมภาษณ์โดยเก็บข้อมูลตามเกณฑ์กำหนดไว้ 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน

แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) เป็นการสัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (ทุกคน) ผู้นำชุมชน และประชาชนที่ไปในหมู่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน (ตามความเหมาะสม)

แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารของกองทุนและการสัมภาษณ์กรรมการกองทุน สัมภาษณ์สมาชิกกองทุน

แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) จัดการประชุมร่วมกันในตำบลผู้ที่เข้าร่วมการประชุมก็จะเป็นท่านประธานกรรมการกองทุนและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อหารือการจัดประชุมโดยระบอบกวดัดดูประสงค์หลัก ในการประชุมครั้งนี้จะมีอาจารย์นิเทศก์เข้าร่วมฟังการประชุมในครั้งนี้

แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) เป็นการประชุมเสวนาในกลุ่มที่เป็นสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน โดยมีการประชุมร่วมกันกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การจัดเวทีเสวนา พุดคุยในเรื่องของปัญหาที่เกิดขึ้น

แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนของประชาชน) ใช้ข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนมาสัมภาษณ์โดยเน้นเป็นการเข้าใจตามความคิดและทัศนคติของคนเองเป็นหลัก อาจจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายก็ได้

แบบรายงาน บร. 8 (แบบรายงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) เก็บข้อมูลจากการทำกิจกรรมหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และผลการดำเนินงานผลที่ได้รับ และความอยู่รอดของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) ใช้ข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนมาสัมภาษณ์ โดยเน้นการเข้าใจตามทัศนคติของสมาชิกกองทุนเก็บข้อมูล 50% ของสมาชิกกองทุน

แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนของชุมชนหมู่บ้าน) จัดเวทีสัมมนาสรุปบทเรียนชุมชนระดับหมู่บ้าน 1 ครั้ง, จัดเวทีสัมมนาสรุปบทเรียนชุมชนระดับตำบล 1 ครั้ง และสรุปผลที่ได้จากการสัมมนา

แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี) ทำการศึกษาเจาะลึกโดยแยกตามอาชีพหลักของสมาชิกผู้กู้ เพื่อให้ข้อมูลกระจายครบตามกลุ่มเป้าหมาย และเป็นภาพรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้

แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) จัดเวทีประชาคมหมู่บ้านโดยวิเคราะห์จากแผนแม่บทชุมชนโดยใช้กระบวนการของ AIC หลังจากนั้นก็จัดเวทีประชาคมระดับตำบลอีกโดยใช้กระบวนการของ AIC เหมือนเดิม ผู้ที่เข้าร่วมในการจัดเวทีครั้งนี้อาจจะขอความร่วมมือจากคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เพื่อวิเคราะห์แผนแม่บท

แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในลักษณะต่าง ๆ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เป็นตรงตามหลักเกณฑ์ตามถูกต้องแต่เป็นข้อมูลที่เป็นจริงตรงตามหลักการและเหตุผล เนื้อหาสาระที่ได้ต้องมีความเป็นจริงให้มากที่สุด

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดแต่ละตัวจะขึ้นอยู่กับลักษณะความหมายของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินกิจกรรมของผู้กู้แต่ละราย

วิธีที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ประกอบด้วยหลายวิธีอันได้แก่

- การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ

- การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม
- ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

การนำเอาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ โดยเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อสร้างข้อมูล โดยกำหนดประเด็นหลัก ๆ เอาไว้ คือ สภาพที่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและความเข้มแข็งของชุมชนเมืองการวิเคราะห์อนาคตของกองทุนเงินล้าน โดยพิจารณาศักยภาพของชุมชน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตรงนี้เป็นกรวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื่องจากการสัมภาษณ์ การค้นหาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

ซึ่งมีประเด็นย่อยของแต่ละประเด็นดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทั่ว ๆ ไป สภาพความเป็นอยู่ สาธารณูปโภค
2. ภาพที่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  - 2.1 ความสามัคคีในชุมชน
  - 2.2 จิตสำนึกร่วมกันของประชาชนในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกัน
  - 2.3 กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบถึงนโยบาย วิธีการบริหารจัดการ
  - 2.4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความเจริญ รุ่งเรืองต่อไป
  - 2.5 กำหนดวิธีแก้ปัญหาเมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้น
3. ความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการวิเคราะห์อนาคตของกองทุนเงินล้าน โดยพิจารณา

ศักยภาพของชุมชน

- 3.1 โครงสร้างขององค์กรบริหารและจัดการในชุมชน
- 3.2 ความสนับสนุนเกื้อกูลกันภายในชุมชน
- 3.3 ความรับผิดชอบของสมาชิกในชุมชน
- 3.4 การศึกษา การเรียนรู้การหาโอกาสเพิ่มเติมของสมาชิกในชุมชน
- 3.5 โครงสร้างพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติของสมาชิกในชุมชน

- 3.6 วัฒนธรรมและค่านิยมความเป็นอยู่จากภายนอกชุมชน
- 3.7 ความเป็นผู้นำของสมาชิกในชุมชน
- 3.8 ความหลากหลายของอาชีพและวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมาย

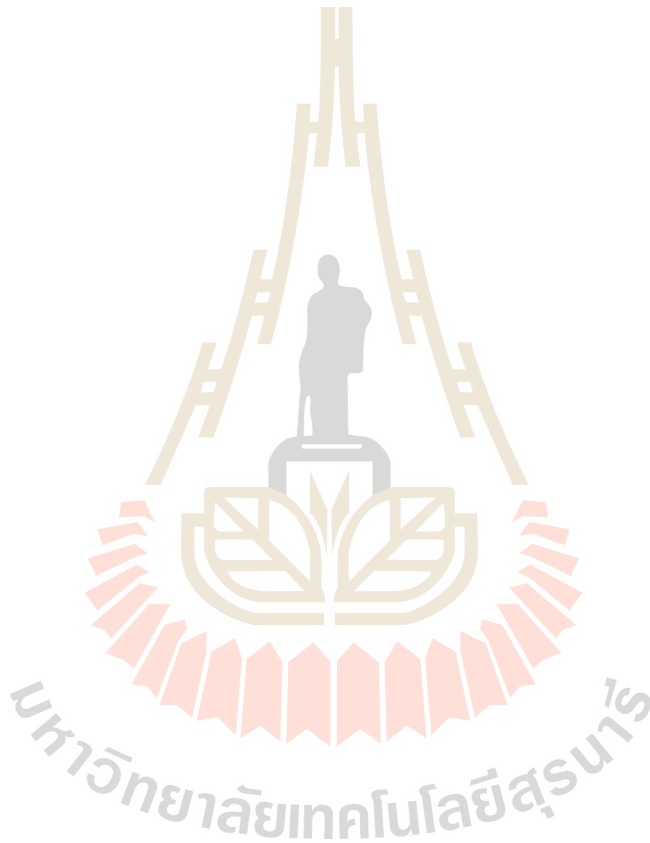
ลักษณะธรรมชาติของข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ คุณลักษณะของข้อมูลดังกล่าว เป็นผลมาจากการจดบันทึกและรวบรวมผลการศึกษากิจกรรมการศึกษาแบบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการวิเคราะห์และตีความหมายของข้อมูลที่เต็มไปด้วยรายละเอียดของคำพูด พฤติกรรม ความคิดเห็น จำเป็นต้องใช้วิธีการที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อกันหาความหมาย ค้นหาอธิบาย และสร้างบทสรุปรวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวเข้ากับสถานการณ์บริบทแวดล้อมและความเป็นจริงของบ้านหนองสรวง หมู่ 1

ในปัจจุบันข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม ที่ได้รวบรวมข้อมูลเกือบทั้งหมดของหมู่บ้าน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมถึงข้อเขียนประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในชั้นนี้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา ก็จะได้รับวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การตรวจสอบข้อมูลจากบันทึกสนาม ข้อมูลสนามไม่ว่าจะมาจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ฯลฯ จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดก่อน การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยอาจอยู่ในรูปของสิ่งตีพิมพ์ที่แตกต่างกัน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน รายงานการวิจัย บันทึกการประชุม การใช้ประโยชน์จากเอกสารเหล่านี้ จึงต้องใช้เวลาดังกล่าวในการรวบรวม การจัดหมวดหมู่และการดึงเอาใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้การจัดระบบข้อมูลโดยการแยกข้อมูลออกเป็นหัวข้อหรือประเด็นสำคัญ การใช้กรอบแนวคิดทางทฤษฎีทางมานุษยวิทยาในการอธิบายและตีความหมายการจัดระบบ การอธิบายความหมาย การเชื่อมโยงความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบข้อมูลภาคสนามและข้อมูลเอกสารเข้าด้วยกันนั้น จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ประโยชน์จากแนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การใช้เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ เช่น แผนที่ แผนที่ ฯลฯ นับว่าเป็นสิ่งที่ก่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเป็นอย่างยิ่งแผนที่แสดงที่ตั้งทางกายภาพภูมิศาสตร์ อาณาเขตติดต่อ ฯลฯ ย่อมช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นภาพและเข้าใจในสิ่งที่บรรยายไปได้ชัดเจนมากขึ้น

สรุป

วิธีการประเมินโครงการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นำทฤษฎีระบบ คือ CIPP Model มาใช้ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินสถานะแวดล้อมที่เป็นบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของหมู่บ้านเป้าหมาย การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย จะเห็นได้ว่าการประเมินแต่ละอันจะมีด้านเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ความยากจนที่ปรากฏในสังคมไทยและในหลาย ๆ ประเทศในขณะนี้ เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างหลายอย่าง ทั้งในด้านวัฒนธรรมการพัฒนาที่สร้างความมั่นคงให้แก่คนส่วนน้อย รวมทั้งกระแสบริโภคนิยมครอบงำทางสังคม

ความยากจน จึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้ชนบทมีความตกต่ำมากกว่าในสังคมเมืองเนื่องจากสถานะทางการเงินจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด รวมถึงความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนและแร้นแค้นในช่วงระยะหนึ่ง ความยากจนของประเทศคู่ได้จากภาวะทางการเงิน สภาพคล่องของระบบการเงินโดยรวมยังคงอยู่ในระดับสูง อัตราดอกเบี้ยตลาดซึ่งเกิดพันธบัตรระยะหนึ่งวันเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.2 ต่อปี ส่วนอัตราดอกเบี้ยตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.18 ต่อปี สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ ลดลงร้อยละ 5.8 เมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกันของปีก่อน อย่างไรก็ตามสินเชื่อจำนวนนี้ ทั้งรวมหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์ และสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์หักด้วยสินเชื่อส่วนที่ให้แก่บริษัทสินทรัพย์แล้วจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกัน

ส่วนการค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงิน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศ คู่ค้าที่ชะลอตัว และจุดประสงค์ที่ลดลงมากทำให้การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ลดลงต่อเนื่อง ส่วนมูลค่าการนำเข้าลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 15.1 ตามภาวะส่งออกและอุปสงค์ในประเทศที่ค่อนข้างอ่อนตัว

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

หลังจากที่รัฐบาลได้ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ (SEMs) อย่างเต็มที่ ขณะนี้มีผู้ประกอบการทั้งรายเก่าและรายใหม่อยู่ในกลุ่มเอสเอ็มอีอีกกว่า 800,000 บริษัท บางรายสามารถบริหารกิจการให้อยู่ได้ท่ามกลางภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ แต่ยังมีผู้

ประกอบการอีกเป็นจำนวนมากที่ประสบปัญหาทางธุรกิจ ฉะนั้นจึงมีนโยบายจัดทำแผนปฏิบัติการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สอดคล้อง

ยุทธศาสตร์ส่งเสริม SMEs

1. สนับสนุน SMEs ให้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมกับเป็นแหล่งสร้างสรรค่นวัตกรรม พร้อมกับส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงการให้บริการ SMEs อย่างครบวงจร ในลักษณะ One Stop Service

2. ปรับโครงสร้างภาคการผลิต ภาคการค้าและบริการเพื่อสร้างฐานการผลิตในประเทศให้เข้มแข็ง พึ่งพาตนเอง และสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยพัฒนาคุณภาพคน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตและวิธีผลิต ในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าให้ตรงความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสร้างสมดุลระหว่างการผลิตกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระจายความเสี่ยงที่เกิดจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน เตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจยุคใหม่

3. สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก เน้นพัฒนาธุรกิจชุมชนโดยส่งเสริมการระดมทุนในลักษณะกองทุนหมุนเวียน เพื่อการค้าเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการขยายโครงการสินเชื่อรายย่อยเพื่อบรรเทาปัญหาสภาพคล่อง ให้ความสำคัญกับการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่มีการพัฒนารูปแบบ คุณภาพได้มาตรฐานมีเอกลักษณ์เฉพาะ รวมทั้งพัฒนาข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงตลาด การกระจายผลผลิตที่เชื่อมโยงระหว่างตลาดท้องถิ่นสู่ตลาดระดับภูมิภาคระดับประเทศ และต่างประเทศ

4. การประยุกต์ใช้และการพัฒนาเทคโนโลยี เน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในภาคการผลิต สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาตามศักยภาพของคนไทย โดยสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยี เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การยกระดับคุณภาพสินค้า กระตุ้นการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีของตนเอง เพื่อค้อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ลดการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

5. ส่งเสริมให้คนมีงานทำ มุ่งสร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวและผู้ประกอบการขนาดเล็ก กระจายโอกาสการมีงานทำในทุก ๆ พื้นที่ทั่วประเทศ ขยายการจ้างงานนอกภาคเกษตร เพื่อสร้างตลาดแรงงานใหม่ ๆ ให้แก่แรงงานไทย

6. สร้างความเชื่อมโยงของการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างเกื้อกูลเพื่อให้เกิดการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมเท่าเทียมกัน โดยสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจในระดับฐานราก สร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่คนในชนบท พัฒนาการรวมกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

เชื่อมโยงพื้นที่ชนบทและเมือง ส่งเสริมการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่ในระดับต่าง ๆ

7. ยกระดับการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารเพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ในการเผยแพร่องค์ความรู้ ข่าวสาร ช่วยสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

การค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงินเดือนตุลาคม 2544 มูลค่าการส่งออกลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 14.3

ตารางที่ 16 แสดงดุลการชำระเงิน

	2544		ม.ค.- ต.ค.	
	ก.ย.	ต.ค.	2543	2544
สินค้าออก เอฟ.โอ.ปี	5,257	5,285	56,139	52,949
อัตราเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน (%)	-11.5	-14.3	20.9	-5.7
สินค้าเข้า ซี.ไอ.เอฟ.	4,976	5,010	51,502	51,197
อัตราเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน (%)	-6.8	-15.1	34.7	-0.6
ดุลการค้า	281	275	4,637	1,752
ดุลบริการบริจาด	37	256	3,036	2,870
ดุลบัญชีเดินสะพัด	318	531	7,673	4,622
เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ	-940	-350	-8,302	-3,959
เอกชน	-227	-674	-8,123	-2,534
- ธนาคาร	546	-414	-5,305	-2,543
- ธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	-773	-260	-2,818	9
ทางการ	-361	-1	-206	-506
ธนาคารแห่งประเทศไทย	-352	325	27	-919
ตลาดเคลื่อนสุทธิ	386	307	-1,115	-252
ดุลการชำระเงิน	-236	488	-1,744	411

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือน เดือนพฤศจิกายน 2544

ตารางที่ 17 ฐานะทุนสำรองทางการ

	2543	2544		
	ธ.ค.	ก.ย.	ค.ค.	พ.ย.
ทุนสำรองทางการ	32.7	32.6	33.1	33.3
เงินกู้ภายใต้โครงการ IMF	14.5	12.3	12.0	11.7
ธนาคารแห่งประเทศไทย	12.0	9.6	9.3	9.0
ทางการ	2.5	2.7	2.7	2.7
ฐานะสุทธิ Forward	-2.1	-2.0	-2.0	-2.0

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือน เดือนพฤศจิกายน 2544

เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่ชะลอตัวและอุปสงค์ที่ลดลงมากทำให้การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมโดยเฉพาะสินค้ากลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ลดลงต่อเนื่อง ด้านมูลค่าการนำเข้าลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 15.1 ตามภาวะการส่งออกและอุปสงค์ในประเทศที่ค่อนข้างอ่อนตัว มูลค่าการค้าเกินดุล 275 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. และเมื่อรวมกับค่าบริการและบริจาคที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ซึ่งยังคงเกินดุล 256 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ส่วนหนึ่งเนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงไม่มากนัก ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล 531 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ ขาดดุลลดลงจากเดือนก่อนมาก แม้ว่าภาคเอกชนโดยเฉพาะภาคธนาคารจะยังคงชำระคืนเงินกู้ที่ครบกำหนดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งธนาคารแห่งประเทศไทยชำระคืนเงินกู้ธนาคารกลางประเทศอื่น 150 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. แต่เนื่องจากในเดือนนี้ภาคทางการมีการนำเข้าเงินกู้ในจำนวนใกล้เคียงกับเงินทุนไหลออก จึงทำให้เงินทุนคงไหลออกสุทธิลดลงมาก มูลค่าการชำระเงิน เกินดุล 488 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนตุลาคม 2544 อยู่ ณ ระดับ 33.1 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.หรือเทียบเท่าการนำเข้าประมาณ 6.4 เดือน โดยมียอดคงค้างการขายเงินตรงต่างประเทศล่วงหน้าจำนวน 2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2544 มูลค่าการค้าเกินดุล 1.8 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงมากจากระยะเดียวกันปีก่อนซึ่งเกินดุลถึง 4.6 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 5.7 และมูลค่าการนำเข้า ลดลงเล็กน้อยเพียงร้อยละ 0.6 ค่าบริการและบริจาค เกินดุล 2.9 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงเล็กน้อยจากระยะเดียวกันปีก่อนที่เกินดุล 3.0 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัด เกินดุล 4.6 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงจากระยะเดียวกัน

กันปีก่อน ซึ่งเกินดุล 7.7 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ดุลการชำระเงิน เกินดุล 411 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

เดือนพฤศจิกายน 2544 ดุลการชำระเงินเกินดุล 658 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2544 มีจำนวน 33.3 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. หรือเทียบเท่ากับนำเข้า 6.5 เดือน โดยมียอดคงค้างการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ จำนวน 2 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1

บ้านหนองสรวง ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เป็นตำบลที่ขึ้นกับอำเภอขามทะเลสอ อยู่ห่างจากตัวอำเภอขามทะเลสอ 16 กม. โดยมีถนนสายโคกกรวด - โนนไทย เป็นถนนสายหลักของชุมชน จากความเป็นมาในสมัยก่อนการอยู่กินตามธรรมชาติ มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำทำคุณประโยชน์ให้แก่ ชาวบ้านหนองสรวง หนองน้ำนี้ ชื่อหนองน้ำหนองสรวง คำว่าสรวงมาจากพืชผักชนิดหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายผักบุ้งมียอดทอต่อกันเป็นแพ เต็มหน้าน้ำหนองน้ำนี้ใช้อุปโภคในหมู่บ้านจึงใช้คำว่าสรวงเป็นชื่อของหมู่บ้าน

เดิมตำบลหนองสรวง เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อยู่ใต้การปกครองของตำบลด้านใน อำเภอด่านขุนทด ต่อมาในปี พ.ศ. 2500 จังหวัดนครราชสีมา ได้ตั้งกิ่งอำเภอขามทะเลสอขึ้น บ้านหนองสรวงขึ้นกับกิ่งอำเภอขามทะเลสอ สะดวกต่อการเดินทางไปติดต่อราชการที่อำเภอด่านขุนทด โดยจัดตั้งเป็นตำบลหนองสรวง ซึ่งหมู่บ้านในความปกครอง 6 หมู่บ้าน คือ บ.หนองสรวง , บ.บึงอ้อ , บ.กุ่มพะยา , บ.โนนตาล , บ.บู่ระโหว และ บ.คอนคานาด ต่อมากิ่งอำเภอขามทะเลสอ ได้เลื่อนฐานะเป็นอำเภอขามทะเลสอ ได้มีหมู่บ้านซึ่งขึ้นกับอำเภอโนนไทย จำนวน 2 หมู่บ้าน ขอขึ้นกับตำบลหนองสรวงได้แยกออกเป็นตำบลอีก 1 ตำบล คือ ตำบลบึงอ้อ เนื่องจากมีอาณาเขตกว้างขวางมาก จึงทำให้ตำบลหนองสรวง เหลือเพียง 4 หมู่บ้าน คือ บ.หนองสรวง , บ. คอนคานาด , บ.หนองตะคลอง , บ. หนองกก ต่อมาปี 2530 ได้แยกหมู่บ้านหนองสรวงเพิ่มอีก 2 หมู่บ้าน คือ บ.หนองสรวงพัฒนา , บ.หนองสรวงสามัคคี รวมหมู่บ้านเป็น 6 หมู่บ้าน ต่อมาในปี 2535 ได้แบ่งเพิ่มขึ้นอีก 3 หมู่บ้าน คือ บ.หนองสรวงรุ่งเรือง ,บ.โคกพัฒนา และ บ.หนองสรวงสันติสุข

เริ่มก่อตั้งในช่วงประมาณ รัชกาล 1-3 หรือประมาณ 200 - 300 ปีมาแล้ว

คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน / ชุมชน ของทวดท่านกำนันสุข ภูมิโคกรักษ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1 และยายทวดของ นางเลี่ยม จันทุนทด ปัจจุบันอายุ 75 ปี

คนกลุ่มที่มาตั้งหมู่บ้าน / ชุมชน นี้อพยพมาจากบ้าน พลกรัง ตำบล พลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และจากบ้านโป่งแดง ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา และจากบ้านค่านขุนทด อำเภอค่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

เหตุที่แต่ละกลุ่มนี้อพยพมาจากบ้านเดิมเพราะเป็นแหล่งน้ำ ป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำการเกษตร

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน / ชุมชนนี้ ก่อนที่จะตั้งหมู่บ้านเป็นทั้งป่าไม้ใหญ่ มีทุ่งหญ้าเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์ และก็มีหนองน้ำที่ใหญ่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารของชาวบ้าน

การตั้งถิ่นฐาน

ราษฎรกลุ่มแรกจะเป็นคนกลุ่มน้อยเข้ามาสำรวจความเจริญโดยบังเอิญ โดยการนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาเลี้ยง เมื่อเห็นว่าที่ตรงนี้อุดมสมบูรณ์มีหนองน้ำ มีป่าไม้ที่เขียวขจีบ่งบอกถึงการทำมาหากิน ดังนั้นจึงได้ชักชวนญาติมาตั้งรกรากที่นี่ ต่อมาก็เป็นชนกลุ่มใหญ่และได้พัฒนาขึ้น ปัจจุบันบ้านหนองสรวงหมู่ 1 มีความเจริญในด้านแหล่งน้ำและแหล่งอาหารโดยธรรมชาติมาก

การขยายตัวของประชากร

จะเห็นได้ว่าการเจริญของชุมชนในหมู่บ้านมีการขยายตัวเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้ได้จากเมื่อก่อนหนองสรวงหมู่ 1 เป็นหมู่บ้านแรกที่ได้ตั้งเป็นหมู่บ้านเนื่องจากประชากรมาก การขยายพื้นที่ที่ตั้งของบ้านเรือนก็ขยายออกไปตามรอบข้างของหมู่บ้านหนองสรวงหมู่ 1 จนถึงปัจจุบันก็ได้ขยายเป็นหมู่บ้านอีก มี ม.2, ม.5, ม.6, ม.7, ม.9 เฉพาะในหมู่บ้านที่อยู่ในระแวกเดียวกันสามารถไปมาหาสู่กันด้วยการเดินทางด้วยเท้า

ระบบนิเวศน์ของชุมชน

ตำบลหนองสรวงเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอขามทะเลสอ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 16 กิโลเมตร ตำบลหนองสรวงมีพื้นที่ประมาณ 508 ตารางกิโลเมตร หรือ 30,750 ไร่ มีความเจริญทางด้านคมนาคม โดยเฉพาะการเดินทางด้วยรถยนต์มีถนนสายโคกกรวด – โนนไทย ตัดผ่าน ซึ่งสามารถใช้เส้นทางค่านขุนทดออกไปสู่จังหวัดเชียงใหม่ได้

การติดต่ออาณาเขต

อาณาเขตของหมู่บ้านหนองสรวง

ทางทิศเหนือ ติดต่อกับหมู่ 7 หนองสรวงรุ่งเรือง ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ

ทางทิศใต้ ติดต่อกับหมู่ 9 หนองสรวงสันติสุข ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ

ทางทิศตะวันออก ติดต่อกับหมู่ 6 หนองสรวงสามัคคี ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ

ทางทิศตะวันตก ติดต่อกับหมู่ 2 บ้านดอนตะนาค ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ

ทิศทางอาณาเขตจะเป็นการติดต่อระหว่างหมู่บ้านในตำบลเดียวกัน การคมนาคมติดต่อภายในตำบลสำหรับการติดต่อระหว่างหมู่บ้านจะใช้รถจักรยานยนต์และรถอีแต๋นสัญจรไปมา

การแบ่งเขตการปกครอง และรายชื่อหมู่บ้านของตำบลหนองสรวงแบ่งออกเป็น

9 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1	บ้านหนองสรวง	นายสุข	ภูมิโลกรักษ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 2	บ้านดอนตะนาค	นายเสน่ห์	แนมขุนทด	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 3	บ้านหนองตะคอง	นายบุญมี	พาดสันเทียะ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 4	บ้านหนองกก	นายอิทธิพล	สรศักดิ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 5	บ้านหนองสรวงพัฒนา	นายวิบูลย์	แสนขุนทด	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6	บ้านหนองสรวงสามัคคี	นายชูชาติ	เมธาวิรัตน์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7	บ้านหนองสรวงรุ่งเรือง	นายจ้านงค์	โนมขุนทด	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8	บ้านโคกพัฒนา	นายสำราญ	แพทย์สันเทียะ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9	บ้านหนองสรวงสันติสุข	นายสนิท	บูรณะปิยสกุล	เป็นกำนัน

อีกด้านหนึ่งของการติดต่อในภาพรวมของตำบล

ทิศเหนือ จดบ้านวัง ตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย

ทิศใต้ จดบ้านดอนมะเกลือ ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ

ทิศตะวันออก จดบ้านพันดุง ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ

ทิศตะวันตก จดบ้านค่านโน ตำบลค่านโน อำเภอด่านขุนทด

ตำบลหนองสรวงสามารถเดินทางติดต่อค้าขายได้ทั้ง 2 ด้าน ทางทิศตะวันตกจะไปตลาดก็สามารถไปได้ทางอำเภอด่านขุนทด ห่างจากตำบลหนองสรวง 22 กิโลเมตร ถ้าไปทางทิศใต้ก็ต้องเดินทางไปตัวจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งห่างจากตัวจังหวัดเพียง 38 กิโลเมตร ทั้งสองเส้นทางการเดินทางสะดวกมีรถประจำทางวิ่งผ่านสายโคราช – ด่านขุนทด เป็นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2068 และการเดินทางไปโนนไทยก็มีทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2148 จากโนนไทย – ด่านขุนทด

สภาพที่ดิน

ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล 210 เมตร 200 เมตร 194 เมตร ตามลำดับ จากทิศตะวันตกสู่ตอนกลาง และระดับ 19 เมตร 182 เมตร จากตอนกลางสู่ทิศตะวันออกของพื้นที่บริเวณ หมู่ 3 หมู่ 4 หมู่ 8 ดังนั้นบริเวณที่ราบจึงใช้ประโยชน์ในการทำนาและที่ดอนใช้ประโยชน์ในการปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่บางส่วนจะเป็นเกลือช่วงระหว่างก่อนจะถึงตำบลหนองสรวงทำให้การทำนาไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากเกลือได้แพร่กระจายเป็นวงกว้างบริเวณที่มีเกลือขึ้นเกษตรกรจะไม่สามารถปลูกพืชหรือทำนาได้เนื่องจากดินเค็ม

สภาพภูมิอากาศ

ตำบลหนองสรวงมีสภาพภูมิอากาศร้อนอบอ้าว ปริมาณน้ำฝนมีน้อยมาก การกระจายตัวของน้ำฝนมีน้อย มักจะประสบภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน จากสถิติของอำเภอขามทะเลสอในช่วงปี 2527 – 2530 มีปริมาณฝนเฉลี่ย 850.35 มิลลิเมตร / ปี จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 80.75 วัน / ปี การกระจายตัวของฝน ฝนจะเริ่มตกประมาณกลางเดือนเมษายนและจนถึงช่วงในเดือนกรกฎาคม และจะเริ่มตกอีกครั้งในเดือนสิงหาคมถึงพฤศจิกายน ซึ่งการกระจายตัวของฝนไม่สม่ำเสมอปริมาณน้ำฝนจะลดลงอย่างเห็นได้ชัดในเดือนพฤศจิกายน

สำหรับฤดูกาลต่าง ๆ ในตำบลหนองสรวง มี 3 ฤดู คือ

- ฤดูร้อน จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเมษายน และในเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด
- ฤดูฝน จะเริ่มต้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ฝนจะตกชุกในเดือนกันยายนและจุดหมดฤดูฝนประมาณต้นเดือนพฤศจิกายน
- ฤดูหนาว ก็จะเริ่มประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน จนถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวและเย็น

ภัยธรรมชาติ

1. ภัยแล้ง ตำบลหนองสรวง มีหมู่บ้านที่มักประสบภัยแล้งอยู่ 4 หมู่บ้าน คือ บ้านคอนตานาด บ้านหนองตะคอง บ้านหนองกก และบ้านโคกพัฒนา โดยภัยแล้งนี้มักจะปรากฏในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน พฤษภาคม
2. น้ำท่วม ตำบลหนองสรวง พื้นที่การเกษตรและที่อยู่อาศัย ปัญหาน้ำท่วมเป็นเวลานานไม่มีเพราะดินจะซึมน้ำได้เร็ว

3. ศัตรูพืชระบาด มักพบเห็นได้ทั่วไปในพื้นที่การเกษตร นอกจากนี้ยังมีเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ซึ่งระบาดในนาของเกษตรกร บริเวณหมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ลักษณะป่าไม้ของพื้นที่หนองสรวง แต่เดิมเป็นสภาพป่าเสื่อมโทรมจึงมีการจับจองเพื่อใช้เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่สำคัญส่วนใหญ่จะเป็นอ่างเก็บน้ำที่ใช้ทำประปาประจำหมู่บ้านส่งน้ำให้หมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลหนองสรวงใช้อุปโภค บริโภค

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนบ้านหนองสรวงอยู่ในพื้นที่ของตำบลหนองสรวง หมู่ 1 แต่ให้การศึกษาหลายหมู่บ้าน เช่น หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 6 หมู่ 7 หมู่ 8 และหมู่ 9 โดยเฉพาะหมู่ 3 หมู่ 4 หมู่ 8 จะเป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพราะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับ ม. 1 – ม. 3 ส่วนหมู่ 2 หมู่ 5 หมู่ 6 หมู่ 7 และหมู่ 9 เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในละแวกเดียวกันซึ่งใช้โรงเรียนหนองสรวงเป็นจุดศูนย์กลางของตำบล โรงเรียนหนองสรวงมีครูทั้งหมด 29 ท่าน

โรงเรียนในหมู่บ้านหนองสรวงหมู่ 1 มีครูที่สอนจบวิชาดังนี้

วิชาเอกเกษตร	จำนวน 2 คน
วิชาเอกบริหาร	จำนวน 5 คน
วิชาเอกประถม	จำนวน 4 คน
วิชาเอกคหกรรม	จำนวน 2 คน
วิชาเอกศิลปะ	จำนวน 1 คน
วิชาเอกนาฏศิลป์	จำนวน 1 คน
วิชาเอกชีววิทยา	จำนวน 2 คน
วิชาเอกสังคม	จำนวน 3 คน
วิชาเอกป.ป. (ต่ำกว่าปริญญาตรี)	จำนวน 1 คน
วิชาเอกสุขศึกษา	จำนวน 1 คน
วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา	จำนวน 2 คน
วิชาเอกภาษาไทย	จำนวน 1 คน

วิชาเอกภูมิศาสตร์	จำนวน 3 คน
วิชาเอกคณิตศาสตร์	จำนวน 1 คน
วิชาเอกฟิสิกส์	จำนวน 1 คน

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ชั้นประถม และมัธยม

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับอนุบาล ชั้นประถม และมัธยม

ระดับ	ห้อง	จำนวนนักเรียน
ชั้นอนุบาล 1	2	60
ชั้นอนุบาล 2	2	56
ชั้น ป.1	2	60
ชั้น ป.2	2	60
ชั้น ป.3	2	50
ชั้น ป.4	2	58
ชั้น ป.5	2	50
ชั้น ป.6	2	37

ที่มา : สถิติของโรงเรียนบ้านหนองสรวง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ระดับ	ห้อง	จำนวนนักเรียน
ชั้น ม.1	1	41
ชั้น ม.2	2	44
ชั้น ม.3	2	64
ชั้น ม.4	-	-
ชั้น ม.5	-	-
ชั้น ม.6	-	-

ที่มา : สถิติของโรงเรียนบ้านหนองสรวง

สมาชิกในหมู่บ้านไปศึกษานอกพื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น 41 คน คือ

ระดับประถมศึกษา 13 คน

ระดับมัธยมศึกษา 16 คน

นักศึกษาผู้ใหญ่ 8 คน

สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา 4 คน

ปัจจุบันในหมู่บ้านด้านพาณิชยกรรม และ อุตสาหกรรมชุมชน

มีร้านค้า 5 ร้าน มีการจ้างงาน - คน

มีโรงสี 1 โรง มีการจ้างงาน - คน

มีโรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง มีการจ้างงาน 20 คน

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	13	✓	
บ่อน้ำบาดาล	-	-	
สระน้ำ	2	✓	
คลอง	-	-	
ห้วย	-	-	
หนอง	1	✓	
บึง	-	-	
แม่น้ำ	-	-	
ฝายกั้นน้ำ	1	✓	
เขื่อนกั้นน้ำ	-	-	
ทะเล	-	-	

ที่มา : ข้อมูลประจำหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

1. มีพื้นที่ทำการเกษตร 4,971 ไร่ เป็นที่นา 900 ไร่ เป็นที่สวน 3,410 ไร่ อื่นๆ คือ พื้นที่นอกการเกษตร จำนวน 551 ไร่
2. มีผลผลิตด้านทำนาทั้งหมู่บ้านปีละ จำนวน 6 เกวียน ขายไปจำนวน 2 กิโลกรัม/เกวียน เก็บไว้รับประทาน จำนวน 4 กิโลกรัม/เกวียน
3. ทั้งหมู่บ้านซื้อปุ๋ยเคมีปีละ 6 กระสอบ
4. ทำสวนแดง จำนวน 5 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ 80,000 – 100,000 บาทต่อปี
5. ทำไร่ข้าวโพด จำนวน 10 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ 80,000 – 100,000 บาทต่อปี
6. ทำไร่มันสำปะหลัง จำนวน 160 ครอบครั้ว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ 1,500,000 – 2,000,000 บาทต่อปี

7. เลี้ยงสัตว์วัวนม, วันเนื้อ จำนวน 3 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ 240,000 บาทต่อปี

8. เลี้ยงสัตว์สุกร จำนวน 3 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ 56,000 บาทต่อปี

9. เลี้ยงสัตว์ไก่เบ็ด จำนวน 2 ครอบครัว ได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณ 50,000 – 60,000 บาทต่อปี

10. มีการผลิตสินค้าในหมู่บ้าน / ชุมชนเพื่อจำหน่าย ตัดเย็บเสื้อผ้า ครอบครัวที่ผลิตมี 3 ครอบครัว มีรายได้เข้าหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณปีละ 50,000 บาท

11. ผลิตขนมข้าวเกรียบ ครอบครัวที่ผลิตมี เป็นการรวมกลุ่มหลายหมู่บ้าน มีรายได้เข้าหมู่บ้าน / ชุมชนประมาณปีละ 20,000 – 25,000 บาท

12. ราษฎรในหมู่บ้าน / ชุมชนออกไปขายแรงงานทำงานต่างถิ่น จำนวน 80 ครอบครัว มีจำนวน 130 คน ทุกคนที่ไปทำงานส่งเงินเข้าหมู่บ้านรวมทั้งหมดประมาณปีละ 30,000 บาทต่อครอบครัว

13. รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว โดยสรุปรวมทั้งประมาณ 20,001 – 30,000 มี 170 ครอบครัว 30,001 – 50,000 มี 8 ครอบครัว

14. ด้านวัฒนธรรม

หมู่บ้านหนองสรวง ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีวัดเป็นสถานที่อบรมและฝึกจิตใจใฝ่ในเรื่องของธรรมทางหมู่บ้านหนองสรวงทั้งหมด 6 หมู่บ้านมีวัดเพียงแห่งเดียวเป็นวัดที่ใหญ่อยู่ในเนื้อที่ ประมาณ 7 ไร่เศษ ในบริเวณประกอบไปด้วย หอพระ หอฉันท์ โบสถ์ จากที่มีวัดเพียงแห่งเดียวชาวบ้านทุกคนมีจิตศรัทธาให้ความช่วยเหลือในการสร้างทุกอย่างเพื่อให้วัดเจริญเป็นที่พึ่งพิงสำหรับชาวบ้านในหมู่บ้าน

15. ข้อมูลในด้านอื่นๆ

1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจ และอาชีพ อาชีพหลักของชาวบ้านหนองสรวง หมู่ 1 จะทำการเกษตรกันส่วนใหญ่ มีบางรายที่รับจ้างทางการเกษตรไม่มีที่ดินทำกินหรือ มีพอที่ทำอยู่เล็กน้อยหลังจากทำของตนเองเสร็จก็รับจ้างต่อ การเกษตรที่นี้จะเป็นการทำไร่ มันสำปะหลัง การทำนา และการปลูกพืชผักสวนครัวบ้างเล็กน้อยเนื่องจากว่างจากการทำนา ก็จะปลูกผักสวนครัว หมู่บ้านหนองสรวงจะเป็นระดับเศรษฐกิจแบบพอกินพอใช้สามารถเลี้ยงครอบครัวได้

2) วัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน

ในรอบปีหนึ่ง ๆ ในหมู่บ้านจะมีประเพณีและการทำบุญในเดือนต่าง ๆ

เดือน มกราคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันตรุษจีน
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	บวชนาคประจำปี
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	เวียนเทียนวันวิสาขบูชา
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี	-
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	หล่อเทียนเข้าพรรษา ทำบุญวันเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตักบาตรวันแม่
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	-
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันออกพรรษา ตักบาตรเทโว
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	ประเพณีวันลอยกระทง เทศมหาชาติ
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	ตักบาตรทำบุญวันพ่อ ทำบุญวันสิ้นปี

3) ศักยภาพของชุมชน

หมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 มีสภาพในด้านสาธารณูปโภค ซึ่งได้แก่ ถนน เป็นคอนกรีตให้ความสะดวกสบาย มีถึงอำนาจความสะดวกมีน้ำประปา มีไฟฟ้าใช้ ในหมู่บ้านมีการตั้งกลุ่มแม่บ้านเพื่อหารายได้เสริมให้แก่ครอบครัวโดยที่มีผู้นำ คือ นางทองหล่อ โนมขุนทด เป็นสาธารณสุขของตำบลเป็นบุคคลริเริ่ม และจัดตั้งโครงการหลาย ๆ อย่างขึ้นมา และโครงการเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนมี นายประคิษฐ์ โนมขุนทด เป็นผู้นำที่ให้ความสนับสนุนการกักเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อไว้ใช้ในความจำเป็น หรือเมื่อชาวบ้านคนใดที่ต้องการจะนำเมล็ดข้าวมาฝากในระยะหนึ่ง หลังจากนั้นเมื่อฝากถึงกำหนดก็สามารถเอาเมล็ดพันธุ์ข้าวมาคืน หรือว่าท่านใดถึงฤดูกาลทำนาไม่มีเมล็ดพันธุ์ข้าวไปปลูกก็สามารถยืมจากโครงการ ไปใช้ก่อนได้เมื่อ ได้ผลผลิตคืนก็นำมาส่งคืนโครงการ

ผู้นำที่มีส่วนทำให้หมู่บ้านเจริญได้ถึงปัจจุบัน และเป็นเจ้าหน้าที่ในตำบล คือ

นายเจริญ	แดงะบก	การศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6
เป็นเจ้าหน้าที่บริหารส่วนตำบลหนองสรวง		
นายเจษฎา	ภูมิโคกรักษ์	การศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6
เป็นเจ้าหน้าที่บริหารส่วนตำบลหนองสรวง		

4) ลักษณะที่บ่งบอกถึงความไม่เข้มแข็ง ความไม่เข้มแข็งของหมู่บ้านที่เห็นได้จากการ คือ

4.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยังไม่เข้าใจถึงการได้มาของโครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท

4.2 ความไม่เข้าใจกันของสมาชิกในหมู่บ้านเกี่ยวกับการตัดสินใจในการกู้ไม่ตรงกัน

4.3 คณะกรรมการเล่นพรรคเล่นพวกในการพิจารณาเงิน

4.4 การทำงานของคณะกรรมการยังไม่เป็นจริงเป็นจัง

4.5 สมาชิกผู้กู้ยังไม่เข้าใจในกองทุน 1 ล้านบาท

4.6 สมาชิกในหมู่บ้านยังไม่ให้ความร่วมมือในการเรียกประชุม

4.7 คณะกรรมการด้วยกันยังมีปัญหากันในด้านความคิดที่ไม่ตรงกัน

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบบริหารจัดการและการแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และการเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน พบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจ สนใจและให้ความร่วมมือในโครงการนี้เป็นอย่างดีได้จากจำนวนสมาชิกของกองทุน มีจำนวน 169 ราย มีผู้ที่สนใจกู้ 110 ราย จากจำนวนประชากรในหมู่บ้านจะเห็นได้ว่ามีผู้กู้ เช่น จำนวนถึงหนึ่งของสมาชิก ส่วนจำนวนครึ่งหนึ่งยังไม่เข้าใจในเงินจำนวน 1 ล้านบาทนี้คิดว่าเมื่อกู้แล้วจะหาเงินมาคืนไม่ได้ บางรายไม่คิดจะเป็นหนี้เพราะเป็นภาระผูกพันมากกว่าเมื่อผู้มาแล้วกลัวว่าจะส่งคืนไม่ทัน เพราะผลผลิตจะออกมาไม่ทันตรงตามกำหนดกับผลผลิตที่ได้มา

2. เงิน 1 ล้านบาท ของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 มียอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2545 ปล่อยให้ผู้กู้จำนวน 929,000 บาท ยังมีเงินเหลือ 71,000 บาท มีบางส่วนที่ส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยแล้วและก็กู้เงิน ไปอีกเป็นรอบที่สอง แต่ละรายผู้กู้ก็สามารถส่งคืนเงินกู้

ตามกำหนดและก่อนกำหนด สังกัดดูว่า ลูกหนี้แต่ละรายมีความพร้อมเมื่อผู้ไปแล้วนำเงินไปทำประโยชน์จริง ผลประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมาย

3. คณะกรรมการหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 มาจากการทำประชาคมของสมาชิกในหมู่บ้านให้ความไว้วางใจในการทำงาน มีจำนวน 15 คน โดยแต่ละคนได้รับตำแหน่งที่เหมาะสมด้านความรู้ ความสามารถและความถนัดของกรรมการชุดนี้ คณะกรรมการทั้งหมดใน 15 คนนี้จะทำงานในระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่คัดเลือกมาเมื่อครบกำหนดวาระ 1 ปี ก็ทำประชาคมอีกครั้งเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ โดยที่ชุดเก่าจะจับสลากออกทั้งหมด 8 คน เหลือ 7 คน แล้วหลังจากนั้นจะคัดเลือกใหม่ หรือว่าสมาชิกทุกท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุดเก่าทำงานดีสามารถเลือกชุดเก่ามาบริหารงานอีกครั้งก็ได้

รายชื่อคณะกรรมการชุด ดังรายชื่อดังนี้

คณะกรรมการซึ่งตำแหน่งในการพิจารณาการกู้เงินกองทุน 1,000,000 บาท มีจำนวน 15 คน

ตารางที่ 21 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองสรวง หมู่ 1

รายชื่อคณะกรรมการกองทุน	ตำแหน่ง
1. นายสุข ภูมิโคกรักษ์	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2. นายสนอง โนมขุนทด	รองประธานกองทุนหมู่บ้าน
3. นายสมาน ศรีบัวพันธ์	เหรัญญิก
4. นายเชียม โนมขุนทด	ผู้ช่วยเหรัญญิก
5. นางอำนาจ คิตติ	เลขานุการ
6. นางปรารถนา ทิวพุดชา	ผู้ช่วยเลขานุการ
7. นายประดิษฐ์ โนมขุนทด	ประชาสัมพันธ์
8. นางทองหล่อ โนมขุนทด	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
9. นางนกน้อย โนมขุนทด	ตรวจสอบ
10. นายเจริญ แลงะบก	ตรวจสอบ
11. นายบุญช่วย ภูมิโคกรักษ์	กรรมการ
12. นางสมาน นุมขุนทด	กรรมการ
13. นางเสงี่ยม ภูมิโคกรักษ์	กรรมการ
14. นางม่วง เจ็ดจันทิก	กรรมการ
15. นางประทาน นุมขุนทด	กรรมการ

ที่มา : ทะเบียนคุมการรายงานวาระการประชุม

รายชื่อคณะกรรมการชุดใหม่

คณะกรรมการหลังจากครบวาระ 1 ปี ประชาคมใหม่มีทั้งหมด 15 คน

ตารางที่ 22 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (ชุดใหม่) บ้านหนองสรวง หมู่ 1

รายชื่อคณะกรรมการกองทุน	ตำแหน่ง
1. นายสุช ภูมิโคกรักษ์	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2. นายสนอง โนมขุนทด	รองประธานกองทุนหมู่บ้าน
3. นายสมาน ศรีบัวพันธ์	เหรัญญิก
4. นายเชียม โนมขุนทด	ผู้ช่วยเหรัญญิก
5. นางอำนาจ คิตดี	เลขานุการ
6. นางธนิษฐา คูตันเทียะ	ผู้ช่วยเลขานุการ
7. นายประคิษฐ์ โนมขุนทด	ประชาสัมพันธ์
8. นางทองหล่อ โนมขุนทด	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
9. นางนกน้อย โนมขุนทด	ตรวจสอบ
10. นายเจริญ แลงะบก	ตรวจสอบ
11. นายบุญช่วย ภูมิโคกรักษ์	กรรมการ
12. นายบุญสม โนมขุนทด	กรรมการ
13. นางเสงี่ยม ภูมิโคกรักษ์	กรรมการ
14. นางม่วง เจ็ดจันทิก	กรรมการ
15. นายวิชัย มอญขุนทด	กรรมการ

ที่มา : ทะเบียนคุมการรายงานวาระการประชุม

2.1.2 ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

1. เกณฑ์การพิจารณาให้เงินกู้

1.1 ต้องสมัครเป็นสมาชิก

1.2 พิจารณาตามโครงการที่เสนอมา และต้องดำเนินการตามความเป็นจริง

1.3 ต้องเป็นผู้ขยันหมั่นเพียร ประพฤติตนเป็นคนดี ไม่ติดยาเสพติดและการ

พนัน

1.4 ต้องเคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

1.5 การพิจารณาเงินกู้ หรือเหตุฉุกเฉินตามความเป็นจริง

2. การคิดดอกเบี้ย หรือ ผลตอบแทนบริจาค เนื่องจากจำนวนเงินกู้แตกต่างกัน ผู้ให้กู้เก็บดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี และคิดค่าปรับเนื่องจากสมาชิกท่านใดไม่ส่งตรงตามกำหนดคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12 บาท

3. ผลประโยชน์จากกองทุน จะนำมาจัดสรร

3.1 เป็นเงินปันผลต่อหุ้นในอัตราร้อยละสิบห้า

3.2 เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละยี่สิบ

3.3 เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้ผู้กู้ในอัตราร้อยละห้า

3.4 เป็นเงินปันผลเงินตั้งจะในอัตราร้อยละสิบ

3.5 เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละสิบ

3.6 เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของชาวบ้านในหมู่บ้านในอัตราร้อย

ละห้า

3.7 เพื่อสหบทพูนในด้านอื่น ๆ ในอัตราร้อยละสิบ

3.8 เป็นทุนเพื่อจัดสรรสวัสดิการให้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละห้า

3.9 เป็นทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละสิบห้า

3.10 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละห้า

2.1.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกสมาชิกผู้กู้ของกองทุน พบว่า การตัดสินใจของคณะกรรมการทั้ง 15 คนให้ความเป็นธรรม ถูกต้องไม่ลำเอียงว่าฝ่ายไหนคือญาติสนิท การอนุมัติวงเงินกู้ของสมาชิกแต่ละรายจะพิจารณาจากความจำเป็น และตามโครงการที่เสนอมานองเงินที่พอจะอนุมัติได้ การอนุมัติวงเงินจะดูจาก

- สามารถชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในระยะเวลาที่กำหนด
- จำนวนเงินที่ขอกู้มาจะต้องนำมาทำประโยชน์อย่างจริงจัง
- กิจการที่ทำจะต้องได้ผลประโยชน์ตอบแทน

ส่วนสมาชิกท่านใดที่ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้ในจำนวนวงเงินกู้ที่ทำโครงการเสนอไปก็จะอนุมัติวงเงินไปตามโครงการที่เสนอไปตามความเหมาะสมกับความจำเป็น สมาชิกบางรายถึงกับไม่พอใจในการตัดสินใจให้เงินกุน้อยไม่พอต่อความต้องการ และสละสิทธิ์ในการทำเรื่องขอกู้เงินก็ลาออกจากการเป็นสมาชิกจากกองทุน 1 ล้านบาท

2) กระบวนการการทำบัญชีของกองทุน พบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ยังไม่เข้าใจถึงการบริหารเท่าที่ควร โดยเฉพาะในด้านการทำบัญชี แม้ว่าจะได้รับการอบรมมาแล้ว คณะกรรมการฝ่ายบัญชีส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันจะไม่ได้ใช้ประโยชน์ในเรื่องของ

การลงบัญชีรายรับ – รายจ่าย ส่วนราชการในระดับอำเภอ และระดับจังหวัดก็จะจัดการอบรมเกี่ยวกับเรื่องบัญชีเป็นระยะ เป็นเวลา 1-2 วันในการอบรม จากประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมจึงทำให้ คณะกรรมการฝ่ายบัญชีของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ทำให้เกิดความเข้าใจ และสามารถจัดทำบัญชีได้อย่างไม่มีปัญหา จากการตรวจเยี่ยมของทางหน่วยราชการเข้าไปตรวจเรื่องของบัญชี จะเห็นได้ว่าการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 เป็นระบบระเบียบ และถูกต้องตามที่อบรมขอความร่วมมือของบัญชีรายรับ – รายจ่าย ขอความร่วมมือของบัญชีลูกหนี้จะตรงกัน

3) การส่งคืนเงินกู้ของกองทุน จากระยะเวลาดังแต่เดือน มิถุนายน 2544 จนถึงเดือน กรกฎาคม 2545 เป็นเวลา 1 ปีเต็ม เป็นช่วงระยะเวลาที่ถึงกำหนดส่งคืนเงินกู้ ในจำนวนที่ขอกู้ไป 110 ราย เมื่อถึงกำหนดส่งสมาชิกผู้กู้จะทยอยส่งคืนเงินเป็นกลุ่มประมาณ 4-5คน เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ซึ่งลูกหนี้แต่ละรายเมื่อต้องการส่งคืนเงินกู้จะต้องแจ้งคณะกรรมการ ท่านคณะกรรมการจะมีหนังสือเป็นใบประหน้าแจ้งให้ทราบว่าจะต้องส่งเป็นจำนวนเท่าใดพร้อมดอกเบี้ยหลังจากนั้นสมาชิกผู้กู้ก็นำไปชำระที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส) สาขาย่อย ขามทะเลสอ ธนาคารเดียวกับที่สมาชิกไปเปิดบัญชีครั้งแรก สมาชิกส่งคืนเงินกู้เรียบร้อยแล้วสามารถทำเรื่องขอเงินต่อได้

2.1.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

1) ผลโดยตรง พบว่า

จุดเด่น ชาวบ้านให้ความร่วมมือทุกอย่างไม่ว่าจะมีการจัดเวทีประชาคมเชิญมารับฟังปัญหาของหมู่บ้านและช่วยกันแก้ไขรับฟังปัญหาเกี่ยวกับความอยู่รอดและความต้องการที่มีประโยชน์ต่อหมู่บ้านของเราที่ต้องการความเจริญมาสู่บ้าน

จุดด้อย พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ยังขาดการศึกษาการรับฟังปัญหายังไม่กระจ่างชัด เมื่อให้แบบสอบถามกรอกเพื่อหาข้อมูลจากชาวบ้านคำอบที่ได้มาจะคล้าย ๆ กัน บางรายมีการเรียนแบบกัน เนื่องจากปัญหาด้านการศึกษา เพราะสมัยก่อนจะจบการศึกษาที่ ป.6 ยังเขียนหนังสือไม่ได้ และอ่านคำถามไม่เข้าใจ จึงไม่สามารถตอบคำถามได้ตรงตามเป้าหมาย

2) ผลกระทบโดยตรง แบบสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถามที่เก็บไปอาจจะเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านหนองสรวงในหลาย ๆ ด้าน อาจจะเป็นการเพิ่มรายได้ กาส่งเสริมการเกษตรนำความเจริญมาสู่หมู่บ้าน

3) ผลกระทบทางอ้อม มีเงินอุดหนุนจากหน่วยงานของรัฐเข้ามาส่งเสริมเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ เป็นการเสริมจากการทำนา และอาชีพหลัก ให้เพียงพอต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน รวมถึงกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้เติบโต

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบของ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

ประสบการณ์ในการดำเนินงานของผู้กู้ สมาชิกผู้กู้แต่ละรายกู้เงินนำมาลงทุนเพิ่มเติมจากกิจการเดิมหรือการส่งเสริมต่อของกิจการ ส่วนใหญ่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 สมาชิกผู้กู้กู้เงินมาทำการเกษตร ประมง และอุตสาหกรรมในครัวเรือน การเกษตรก็จะเป็นการกู้เพื่อปลูกสำปะหลังเป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 80% ของคนในหมู่บ้านเป็นอาชีพดั้งเดิมตั้งแต่บรรพบุรุษ

จุดเด่น มีการทำการเกษตรกรรมตามบรรพบุรุษ หรือเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมภายในชุมชน เช่น ทำไร่ ทำนาเป็นอาชีพหลัก กู้เงินมาก็นำมาลงทุนในการปลูกมันสำปะหลัง ทำนาจะมีส่วนน้อยที่ประกอบธุรกิจการค้าเปิดร้านขายของชำในหมู่บ้าน จะมีบางรายทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนกิจการล้างขวดส่งขายเป็นกิจการยในครอบครัว ญาติ พี่น้อง จะมีการจ้างแรงงานบ้างเป็นบางครั้ง

จุดด้อย ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่มีการพัฒนาอาชีพจะอยู่แบบเดิม ๆ ทำไร่ ทำนา ทำกินจนถึงรุ่นลูกหลาน ไม่มีการนำทฤษฎีใหม่มาช่วยในการเกษตรเลย เช่น ฤดูกาลทำนาผ่านไปควรนำเกษตรกรตัวใหม่มาใช้ในพื้นที่ที่ว่างแทน ส่วนใหญ่จะไม่มีการนำเกษตรแบบอื่นมาช่วยเสริมบำรุงดิน ไม่ให้พื้นดินว่างเปล่า

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

จำนวนเงินที่ได้จากการกู้เงินของกองทุนหมู่บ้านของบ้านหนองสรวง หมู่ 1 ส่วนใหญ่เงินกู้ที่ได้มาจัดว่านำมาทำประโยชน์กันทุกคนรายได้เพิ่มพูนถึงกำหนดชำระคืนสมาชิกทุกคนส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยตรงตามกำหนดชำระ

จุดเด่น จำนวนที่สมาชิกผู้กู้ได้มาจัดทำประโยชน์มีรายได้เสริม สร้างงานให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว เมื่อได้ดอกเบี้ยจากการนำเงินมาลงทุนก็มีเพิ่มขึ้นมาลดภาระทางการเงินนั้นอกระบบไม่ออกไปทำงานนอกบ้านที่ไกลบ้านเกิด รายได้พอกับรายจ่ายและเหลือใช้อีกด้วย

จุดด้อย บางรายกู้เงินมาไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ตามที่เขียนโครงการเสนอขอเงินกู้ นำเงินไปใช้ในทางที่ผิดหลักเงินที่กู้มาได้ไม่มีประโยชน์ออกดอกออกผลอะไร มีแต่เสียหาย พอถึงเวลาที่ต้องชำระคืนเงินต้นก็ต้องไปยืมนายทุนอื่นเพื่อนำเงินมาส่งกองทุน โดยที่คิดดอกเบี้ยแพงกว่าหลายเท่า

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้ดูแลราย ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ ผู้กู้นำเงินไปใช้ได้ถูกวิธี เป็นระบบ ระเบียบ เพราะส่วนใหญ่ผู้ไปเสริมอาชีพเดิม เช่น ปลุกมัน ลำปะหลัง ได้นำเงินกู้ที่ได้นำไปซื้อปุ๋ยที่มีคุณภาพ เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นมันทำให้หัวมันใหญ่ได้ราคาดี ใช้เวลาในการเจริญเติบโตน้อยลง เพื่อที่จะขายผลผลิตได้เร็วขึ้น ทำให้ประหยัดเวลาและพลังงานในการดูแลรักษา สามารถขายผลผลิตได้เร็วขึ้น มีรายได้เข้ามาสู่ครอบครัวดีอีกด้วย

จุดเด่น รายได้จากการได้ผลผลิตที่คุ้มค่าเพราะทำการดูแลรักษาใส่ปุ๋ยให้อาหารที่เพียงพอต่อความต้องการ ผลผลิตที่ได้ก็มาสู่ครอบครัวมากขึ้น

จุดด้อย การปลุกมันลำปะหลังจะดูแลใส่ปุ๋ยรักษาอย่างดีบางรายใส่ปุ๋ยที่มีคุณภาพและสารเพิ่มการเจริญเติบโตน้อย ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มเพราะลงทุนน้อยปัญหา คือ เงินลงทุน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

1) ผลโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านมาประกอบกิจการตามโครงการจริง โดยการนำเงินไปลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิต และรายได้ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งผู้กู้มีความพึงพอใจมากมรรระดับหนึ่งกับผลผลิตและรายได้ที่ได้รับ เช่น ผู้กู้นำเงินที่กู้ไปใช้ในการทำไร่นา ทำการเพาะปลูก เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรพอกับรายจ่ายและเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน

2) ผลกระทบโดยตรง คือ

- สมาชิกผู้กู้ได้ขยายกิจการเดิมโตขึ้น
- สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านดีขึ้นกว่าแต่ก่อนอย่างเห็นได้ชัด

3) ผลกระทบทางอ้อม คือ

- ผู้กู้สามารถพึ่งพาตนเองได้
- กิจการเป็นของตนเองอย่างยั่งยืน
- การไม่ทิ้งบ้านเกิดออกไปทำงานนอกบ้าน
- ผู้กู้มีศักยภาพและความเข้มแข็งในตัวเอง

3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

3.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

3.1.1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านละ 1 ตำบลบาท เป็นนโยบายเร่งด่วนย้อนไปเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 มีนโยบายของท่านนายก เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยความมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนตามชนบท โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ประชาชนในท้องถิ่น

อีกประการหนึ่งจากการจัดตั้งกองทุนก็คือ ประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญา และศักยภาพสำหรับการก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาในการหารายได้อีกด้วย

3.1.2 ระบบบริหารกองทุน การบริหารกองทุนคณะกรรมการส่วนใหญ่จะเป็นชุดเดียวกับผู้บริหารชุดแรกจะเปลี่ยนเป็นบางท่านซึ่งเคยผ่านการทำงานมาแล้วเป็นระยะเวลา 1 ปี และถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ ส่วนคณะกรรมการที่รับหน้าที่ในการทำบัญชีก็ได้รับการฝึกอบรมมากพอสมควรที่จะทำงานกันได้อย่างถูกต้องไม่มีปัญหา ผู้ที่ให้การอบรมทางการบัญชีจะเป็นเจ้าหน้าที่มาจากอำเภอ และจังหวัดจะมาสอนการลงบัญชีที่แม่นยำและถูกต้อง เข้าใจง่าย และต้องฝึกฝนเป็นประจำเป็นผู้ที่สนใจในเรื่องการทำบัญชีเป็นพิเศษและศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลาพยายามทำความเข้าใจอยู่ตลอดเวลาตรวจสอบบัญชีอยู่เสมอเมื่อมีการลงบัญชีเกิดขึ้น ถ้าจะให้ดีส่วนราชการในระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัดจัดอบรมการลงบัญชีอย่างแม่นยำทุกเดือน เดือนละ 1-2 วัน เพื่อให้บัญชีเป็นระบบ จึงจะประสบความสำเร็จ

3.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง ตั้งมีโครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบลบาทขึ้นมา สมาชิกที่กู้เงินของกองทุนได้นำมาประ โยชน์ใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่นำมาปฏิบัติในสิ่งที่เราคิดว่าทำได้ และจะต้องทำให้ดี สิ่งที่เราทำเป็นอาชีพต้องการรายได้มาเลี้ยงครอบครัว

3.1.4 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของบ้านหนองสรวง หมู่ 1 ความเข้มแข็งของกองทุนมีความแตกต่างเท่าเดิม แต่ก็อาจจะมีข้อแตกต่างบ้างเล็กน้อยจะเห็นได้จากความเข้มแข็งของชุมชนของกองทุนจากชาวบ้านในหมู่บ้านมีอาชีพที่มั่นคง สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ มีผู้นำที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้นำที่เป็นผู้ปฏิบัติจริง ชาวบ้าน

ในหมู่บ้านให้ความร่วมมือในกิจการของชุมชนมีความสามัคคีช่วยเหลือกัน ร่วมแสดงความคิดเห็นวางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน คนในหมู่บ้านมีความรู้และได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงจากการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและพอเพียงตามความสามารถของบุคคลในชุมชน

3.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

3.2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ทำให้เกิดกองทุน คือ

- ความยากจนของคนในท้องถิ่น
- การฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับฐานราก
- เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น
- เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน
- ให้ชุมชนกำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง

3.2.2 ปัจจัยด้านลบที่ทำให้เกิดกองทุน คือ

- การนำเงินไปใช้ผิดประเภท
- เงินที่ได้ไม่นำไปใช้ประโยชน์นอกเลย
- ความไม่พร้อมทางด้านคณะกรรมการบริหารหมู่บ้าน
- ความเข้าใจผิดในจำนวนเงินของกองทุน 1 ล้านบาท
- ความแตกแยกของกลุ่มบางกลุ่มในหมู่บ้าน

3.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ คือ การได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนและบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านที่ร่วมใจ และมีความตั้งใจจริงที่จะสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่จะพัฒนาหมู่บ้าน

ประเภทของเครือข่ายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ คือ

- การจัดเวทีประชาคมเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนระดับตำบล
- การจัดเวทีประชาคมวิเคราะห์ทำแผนแม่บทชุมชนของหมู่บ้านและตำบล
- การจัดกลุ่มเสวนาสมาชิกกองทุนที่กู้เงินกองทุนในระดับหมู่บ้าน
- การจัดเวทีประชาพิจารณ์โครงการธุรกิจชุมชนระดับตำบล

- การจัดเวทีสรุปอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย และโอกาสที่จะได้รับของกองทุนหมู่บ้าน

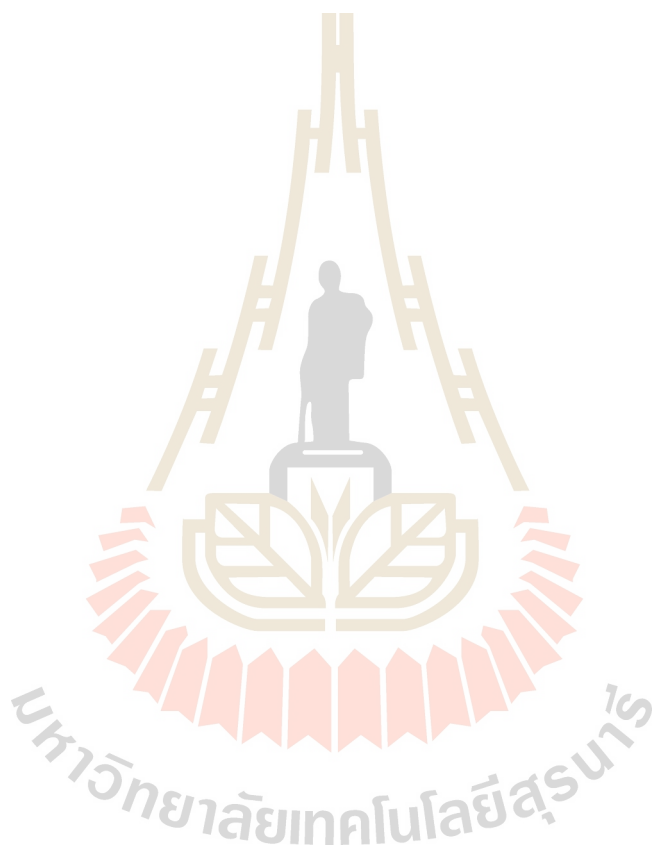
3.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

3.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนบ้านหนองสรวง หมู่ 1 ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่กำหนด พบว่า สมาชิกในชุมชนมีความรักความสามัคคีอยู่ในระดับปานกลาง ความซื่อสัตย์ของสมาชิกในชุมชนมีความซื่อตรงต่อกันก็ปานกลาง รวมถึงการยกย่องคนทำความดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็อยู่ในลักษณะปานกลางส่วนเรื่องการหาโอกาสทางการศึกษาหาความรู้อยู่ในขั้นที่ดีสมาชิกในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะส่งลูกหลานเรียนเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อต้องการความก้าวหน้าของบุตรหลาน ส่วนการหาเลี้ยงครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันมีความอบอุ่นยังอยู่ในช่วงที่ปานกลางเพราะส่วนใหญ่บุตรหลานยังนิยมการออกไปทำงานในเมืองหลวง ซึ่งได้แก่กรุงเทพมหานคร ส่วนด้านผู้นำชุมชน การช่วยเหลือเด็กสตรี คนชรา ก็มีองค์กรเอาใจใส่เป็นอย่างดีช่วยเหลือผู้ที่พิการ และผู้เฒ่าผู้แก่หาเลี้ยงตัวเองไม่ได้ก็จะมีเงินตอบแทนเป็นรายเดือน และที่สำคัญในชุมชนจะร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความคิดและการวางแผนไม่ตรงกันในระดับที่ดี เพราะชุมชนในบ้านเราจะดูแลและช่วยกันตัดสินใจปัญหาและแก้ปัญหาด้วยกัน

3.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น จากการเก็บข้อมูลและสอบถาม พบว่า ชุมชนที่ทัศนคติของสมาชิกคิดว่าในชุมชนที่เข้มแข็งจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

- ประชาชนมีภูมิปัญญาเพียงพอ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- ราษฎรในชุมชนต้องมีความสามัคคีกัน รักใคร่ปรองดองกันไม่อิจฉาริษยากันในความคิดของชุมชนปัจจุบันนี้ราษฎรในชุมชนมีความแตกแยกกันมาก โดยเฉพาะเริ่มตั้งแต่มีกองทุน 1 ล้านบาท หมายถึง ความไม่เข้าใจกันระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิกลูกบ้าน
- ต้องมีการรวมกลุ่มของประชาชนเป็นองค์กรของประชาชน การรวมกลุ่มนี้ควรเกิดจากปัญหาความต้องการของประชาชนเอง และสมาชิกกลุ่มที่มีปัญหาเหมือนกันมีแนวทางแก้ไขที่สอดคล้องกัน กลุ่มที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นกลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มแม่บ้าน
- สมาชิกในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความคิด โดยการพูดและการประชุมสัมมนา

กล่าวโดยสรุป ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน มิได้มีความแตกต่างกันนัก โดยรวมพบว่าต้องริเริ่มที่ครอบครัวอบอุ่นมีภูมิเงิน มีความสามัคคี ไม่แตกแยกยึดถือคำสั่งสอนของศาสนา มีคุณธรรมรับผิดชอบในหน้าที่ของแต่ละคนอย่างเต็มความสามารถ

บทที่ 5

สรุปอภิปราย และข้อเสนอแนะ

1. สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุน หมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1 สรุปผลที่ได้ดังนี้

1.1 สรุป

1.1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อต้องการทราบกระบวนการการทำงานของกองทุนหมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1 ได้ว่าผลตรงตามเป้าหมายมากน้อยอย่างไร
2. เพื่อให้โครงการกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมืองเข้าไปช่วยเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
3. เพื่อให้ชุมชนมีความรู้เพิ่มเติมจากการส่งเสริมการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับชุมชนมุ่งสู่ที่ระดับที่ใหญ่ขึ้น
4. เพื่อให้ชุมชนในระดับท้องถิ่นที่มีการส่งเสริมการพัฒนาการจัดระบบ และการบริหารตนเอง
5. เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับล่างของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
6. เพื่อให้ชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียนในการพัฒนา สร้างงาน สร้างรายได้ สร้าง สวัสดิการของสมาชิกในกลุ่ม

1.1.2 วิธีดำเนินการ

1. กำหนดปัญหาหลัก และศึกษาเป้าหมายของโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน
2. ศึกษา และ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ของกองทุนหมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1
3. จัดเก็บข้อมูล สภาพความเป็นอยู่ของหมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1

4. สรุปข้อมูลจากแบบสำรวจ เอกสารที่จัดเตรียมทั้งข้อมูล ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และข้อมูลจากจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
5. นำเอาทฤษฎีระบบ เข้ามาช่วยในการจัดระบบบริหารต่าง ๆ

1.1.3 ผลการดำเนินงาน

1. ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินกองทุน หมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1 ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตั้งแต่เริ่มโครงการให้กู้ยืมจนถึงปัจจุบันครบกำหนดส่งคืนเงินกู้ยังไม่พบปัญหาว่ายังไม่มีส่วนไหนท่านใดไม่ส่งคืนเงินกู้ เห็นได้ว่าการบริหารจัดการของคณะกรรมการมีการทำงานที่เป็นระบบอย่างดี
2. กระบวนการทำบัญชีกองทุน พบว่า คณะกรรมการทำงานอย่างมีระบบ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ให้ความเป็นธรรม ไม่พบความบกพร่องในการลงบัญชี ลงบัญชีครบตามแบบที่ได้อบรมจากหน่วยราชการ ตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดทุกอย่าง ดูและเข้าใจง่าย
3. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่า คณะกรรมการกองทุนได้มีการคัดเลือกจากผู้ ที่เสนอโครงการขอกู้เงินจากกองทุน โดยได้พิจารณาตามความเหมาะสมของโครงการที่เขียนเสนอมา คุณลักษณะการชำระหนี้ มีผู้ค้ำประกันที่มีความประพฤติเหมาะสม กระบวนการคัดเลือก และพิจารณาต้องมีความยุติธรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการจัดสรรเงิน 1 ล้านบาท ที่มีอยู่อย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์
4. โครงการของผู้ที่แต่ละราย เป็นโครงการเดิมที่ทำเป็นอาชีพอยู่แล้ว เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จะมีโครงการใหม่ๆ เข้ามาบ้าง เช่น การลงทุนค้าขาย อุตสาหกรรม ในครัวเรือนทั้งนี้ชาวบ้านยังไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจใหม่ที่นอกเหนือไปจากเคยปฏิบัติมาก่อน ยังขาดการส่งเสริมแนะนำอาชีพใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ให้กับชาวบ้าน
5. สมาชิกผู้กู้เงิน สามารถนำเงินที่ขอกู้ไปลงทุนตามโครงการที่เขียนเสนอมานำแต่มีบางรายได้ใช้เงินที่ขอกู้ไปใช้ไม่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้

1.2 อภิปรายผล

การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองสรวง หมู่ 1

วัตถุประสงค์ข้อ 1. กระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้าบทบาท ของบ้าน โลกพัฒนาบรรลุเป้าหมายตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีแนวโน้มที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเพราะสมาชิกของกองทุนมีความร่วมมือและให้ความสำคัญต่อกองทุน และคณะกรรมการของกองทุนก็ดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน

วัตถุประสงค์ข้อ 2. ได้ทราบการทำงานที่เป็นระบบ ระเบียบ ในการบริหารจัดการของกองทุน บ้านหนองสรวง หมู่ 1 คาดว่าในอนาคตการทำงานที่เป็นระบบนี้ยังคงเป็นระเบียบต่อไปอย่างไรที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุน

วัตถุประสงค์ข้อ 3. ผลประโยชน์ที่ได้จากกองทุนนำมาพัฒนาให้แก่กลุ่ม หมู่บ้าน พัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้และสร้างสวัสดิการให้กับชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และทำให้ชุมชนเจริญต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อ 4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งแสดงว่าชุมชนมีความเข้มแข็ง

วัตถุประสงค์ข้อ 5 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นให้เกิดองค์การเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันตำบลหนองสรวงมีกลุ่มแม่บ้านที่ตั้งขึ้น หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มข้าวเกรียบ กลุ่มเมล็ดพันธ์ข้าวหอมมะลิ และอีกกลุ่มย่อย คาดว่าในอนาคต สมาชิกในกลุ่มของบ้านของบ้านหนองสรวง หมู่ 1 จะสามารถตั้งกลุ่มที่กลุ่มที่เป็นหลักและเป็นประโยชน์ของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน หนองสรวง หมู่ 1

ข้อเสนอแนะที่ 1. จำนวนวงเงินกู้แต่ละรายที่เขียนเสนอโครงการไปหาทางรายต้องการวงเงินกู้ หรือใช้เหมาะสมกับโครงการที่ทำ ในลักษณะผู้กู้ไปทำการเกษตรต้องใช้ตัวเงินที่มากพอควร เพื่อให้สอดคล้องความต้องการแต่พิจารณาวงเงินกุน้อยนำมาทำประโยชน์ไม่เพียงพอ คณะกรรมการน่าจะคำนวณความเป็นจริงให้วงเงินที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่ 2. ระยะเวลาคืนเงินที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นระยะเวลาสั้น บางอาชีพก็ไม่สามารถได้รับผลตอบแทนได้ทันกำหนดคืนเงิน จึงทำให้บางโครงการไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหมาย

ข้อเสนอแนะที่ 3. จำนวนโครงการที่เขียนขอกู้ไป คณะกรรมการน่าจะสังเกต และตั้งระยะคืนเงินกู้ใหม่โดยนำโครงการมาพิจารณาว่าโครงการไหนสมควรจะส่งคืนคอนโหนดที่ผลิตผลของโครงการส่งคืนคอนโหนด ดอกผลที่ได้ตรงตามกำหนดหรือไม่

ข้อเสนอแนะที่ 4. สมาชิกผู้กู้ท่านใดขอกู้ในวงเงินเท่าไรเราสามารถให้ได้โดยไม่เกิน 20,000 บาท กู้ครั้งแรกน่าจะอนุมัติ ไปก่อน เมื่อถึงกำหนดส่งคืนก็จะดูว่าสมาชิกท่านใดไม่ส่งหรือ เกินกำหนดส่ง เมื่อกู้ครั้งต่อไปก็จะได้พิจารณาอีกว่าจะให้น้อยหรือไม่ให้เลย

ข้อเสนอแนะที่ 5 ผู้ค้าประกันสมควรที่จะเป็นญาติพี่น้องร่วมสายโลหิตไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลภายนอกมาค้าประกัน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1. อยากให้หน่วยงานของรัฐบาลจัดฝึกอบรมคณะกรรมการทุกฝ่ายทั้งหมด 15 คน ให้คำแนะนำการทำงานแต่ละหน้าที่ควรปฏิบัติ อย่างไร

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2. คณะกรรมการ 1 คนใน 15 คน น่าจะเป็นบุคคลที่ทำงานราชการ สักคนมาร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น ครู ตำรวจ หรือ หน่วยราชการอื่นๆ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3. จัดอบรมคณะกรรมการที่ทำงานในส่วนราชการบัญชี เดือนละ 1-2 วัน ตามความสะดวกที่จัดการ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4. อยากให้มีการประเมินหมู่บ้าน และส่งเสริมความพร้อม กับสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้อยู่ดีกินดี ส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้มากขึ้น ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่อย่างสงเพียงพอ

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนาดิจิทัลอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1. มีความเด็ดขาดเดียวกับ การนำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังเพื่อให้เงินกู้มาแล้วนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ หรือไม่

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2. อยากให้หน่วยราชการเข้ามามีส่วนรวมในการบริหาร และการตัดสินใจอนุมัติวงเงินกู้ด้วย เพื่อความเป็นธรรม

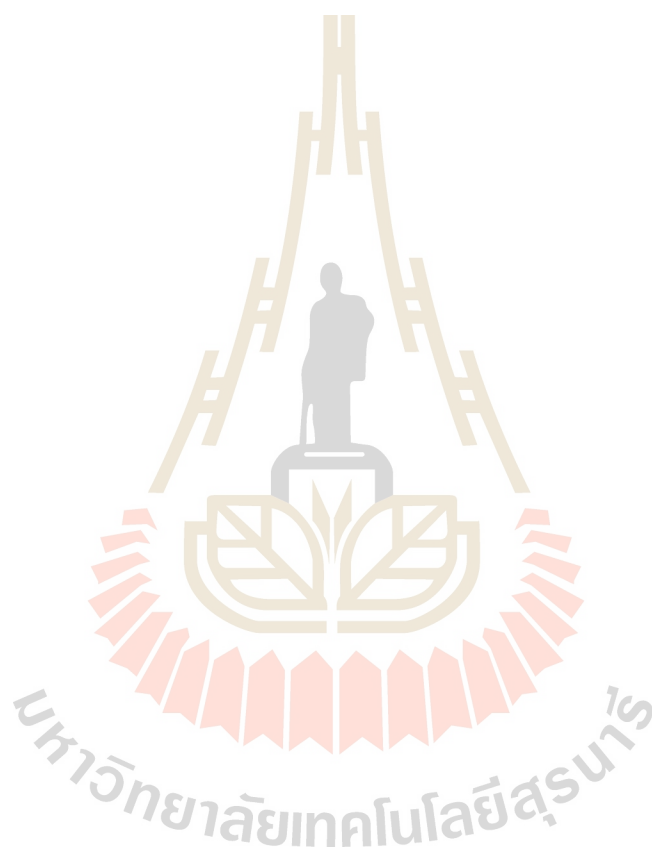
ข้อเสนอแนะข้อที่ 3. ดอกเบี้ยที่ได้จากการส่งคืน จำนวนเงินกู้นำมาทำประโยชน์คืนกลับให้แก่สมาชิกอาจเป็นเงินปันผล

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัย

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1. อยากให้ชาวบ้านมีความรู้ รายได้ให้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่เพื่อพัฒนาตนเองได้ตลอดไป

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2. ส่งเสริมการตลาดแก่กลุ่มเกษตร กลุ่มแม่บ้าน เพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3. อยากรให้ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน หากิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมชุมชนให้มีอาชีพอย่างมั่นคง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง . สำนักงานเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี : บริษัท สหพัฒน การพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช) กชช 2 ค. ปี 2544. ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน บ้านโลกพัฒนา หมู่ที่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา.

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกพัฒนา หมู่ 8 ตำบลหนองสรวง อำเภอ ขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดม ศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545. ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน : ศรีสยามพริ้นท์ แอนด์แพคท์ จำกัด.

สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐาน อุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดม ศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545 ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสูรนารี , มหาวิทยาลัย, คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการ ประเมินโครงการ (โรเนียวเข้าเล่ม).

สถิติข้อมูลการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

ศ.ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ “รวมบทความทางการประเมินโครงการ”. พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักพิมพ์ แห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544 หน้า 221 – 234..

อดิศักดิ์ นนทวงษ์ . 2545 “เส้นทางเศรษฐกิจ (อาชีพอิสระของคนทำกิน)” มติชน สิงหาคม 2545 ,
หน้า 42 – 43.

